

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την προστασία του περιβάλλοντος
και της πολιτιστικής κληρονομιάς

Μέλος των: *International Union for Conservation of Nature and Natural Resources (IUCN)*
European Environmental Bureau (EEB) • Europa Nostra

Ενημερωτικό δελτίο

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1995 • ΕΤΟΣ 23 • ΑΡΙΘ. ΦΥΛ. 1-2

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΕ ΤΑ ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ EUROPA NOSTRA/IBI ΕΡΓΑ ΣΤΟ ΡΕΘΥΜΝΟ ΚΑΙ ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Την πρώτη παρουσίαση της Εκθεσης με τα βραβευμένα ελληνικά αναστηλωτικά έργα στις εγκαταστάσεις του "ΜΥΛΟΥ Α.Ε." στην Θεσσαλονίκη ακολούθησαν δύο ακόμα παρουσιάσεις, στο Ρέθυμνο και στα Χανιά, Κρήτης.

ΡΕΘΥΜΝΟ

Στα πλαίσια των πολιτιστικών εκδηλώσεων του Δήμου Ρεθύμνου και της Grecotel, η Ελληνική Εταιρεία παρουσίασε την έκθεση των βραβευθέντων από την Europa Nostra/IBI, αναστηλωτικών έργων στην Ελλάδα κατά την περίοδο 1978 -1994.

Αυτό έγινε με την ευκαιρία της βράβευσης της αναστήλωσης της Μονής Αγ. Ειρήνης, αλλά και άλλων παράλληλων εκδηλώσεων όπως η διεξαγωγή στο Ρέθυμνο δυο Διεθνών Συνεδρίων με θέματα "Αναγέννηση και Αναγεννήσεις, η Ελλάδα στην Ιταλία και η Ιταλία στην Ελλάδα" και "Τεχνολογίες Ιστορικών Κονιαμάτων και η Σημασία τους στην Συντήρηση των Μνημείων" και η απονομή "Βραβείου Γραμμάτων και Τεχνών" της πολιτείας του Ρεθύμνου στην κα Ειρήνη Παππά.

Η έκθεση στήθηκε στον Ενετικό Ναό του Αγ. Φραγκίσκου, με την οργανωτική ευθύνη της Ε.Ε. και ιδιαίτερα του μέλους της κ. Αναστάσιου Κάρτα, και την ευγενική υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού, του Δήμου Ρεθύμνου και της Grecotel. Πολύτιμος βοηθός στην οργάνωση του χώρου και της έκθεσης στο Ρέθυμνο ήταν ο κ. Ηλίας Χριστοδουλάκης, που τιμήθηκε για την εργασία του στην Ιερά Μονή της Αγ. Ειρήνης.

Τα εγκαίνια έγιναν απο τον Υφυπουργό Πολιτισμού κ. Νίκο Σηφουνάκη, την Κυριακή 2 Απριλίου, σε μια όμορφη τελετή με την συμμετοχή πολλών μελών του Δ.Σ. και φίλων της Ε.Ε. Στη διάρκεια της τελετής ο Πρόεδρος της Ε.Ε. κ. Μ. Σκούλλος, απηύθυνε χαιρετισμό.

Στιγμιότυπα από την παρουσίαση της έκθεσης, στον Ενετικό ναό του Αγίου Φραγκίσκου στο Ρέθυμνο.

Η Ε.Ε. επιθυμεί να ευχαριστήσει την Gecotel και ιδιαίτερα την κα Μ. Δασκαλαντωνάκη, για την ευγενική προσφορά της και την εξαιρετική φιλοξενία των μελών του Δ.Σ. στο Ρέθυμνο, στο όμορφο ξενοδοχείο "Creta Palace", κατά την διάρκεια των εκδηλώσεων αυτών.

ΧΑΝΙΑ

Μετά απο αίτηση του Δημάρχου Χανίων, η έκθεση μεταφέρθηκε στο αναστήλωμένο κτίριο του Δήμου Χανίων "Βίλλα Κούνδουρου", με την ευθύνη της Ε.Ε., του Δήμου Χανίων και του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος - Τμ. Δυτ. Κρήτης, όπου και παρουσιάστηκε για το διάστημα 27/5-10/6/95. Την οργάνωση του χώρου, το φωτισμό και στήσιμο της έκθεσης επωμίσθηκε ο κ. Ηλίας Χριστοδουλάκης. Στα εγκαίνια της έκθεσης που έγιναν το Σάββατο 27/5, την Ε.Ε. εκπροσώπησε ο κ. Κώστας Σταματόπουλος.

Στα πλαίσια της έκθεσης αυτής οργανώθηκε την Τετάρτη 31/5/95, εκδήλωση στην οποία παρουσιάστηκαν εκτενώς απο τους δημιουργούς τους τα παρακάτω απο τα βραβευμένα έργα:

- Αναστήλωση εγκαταλελειμμένης οικίας, στο Γαβαλοχώρι Κρώτης (1981). Παρουσίαση: Αιμιλία Κλάδου-Μπλέτσα, Αρχιτέκτων Μηχανικός.

- Επισκευή και μετατροπή σε ξενώνα νεοκλασσικής κατοικίας του 19ου αιώνα - Αρχοντικό Βουρλή, Σύρος (1985). Παρουσίαση: Αναστάσιος Κάρτας, Αρχιτέκτων Μηχανικός.

- Αναστήλωση του ερειπωμένου μοναστηριού, της Αγίας Ειρήνης, Ρεθύμνου Κρήτης, συμπεριλαμβανομένων του προαυλίου και των κήπων του. Παρουσίαση: Ηλίας Χριστοδουλάκης, Αρχιτέκτων Μηχανικός.

Οι ομιλητές αναφέρθηκαν στην στρατηγική της επέμβασης και την επίλυση των διαφόρων τεχνικών προβλημάτων που αντιμετώπισαν στην εκτέλεση του κτίριου-έργου, με το οποίο ο καθένας ασχολήθηκε. Η εκδήλωση είχε τόσο μεγάλη επιτυχία ώστε οι ομιλίες των κκ. Κάρτα, Χριστοδουλάκη και Μπλέτσα, μετά απο αίτημα του Περιφερειακού Τμήματος ΤΕΕ/Τ.Δ.Κ, επανελήφθησαν το επόμενο απόγευμα στο Ρέθυμνο, σε αίθουσες του Περιφερειακού Τμήματος του ΤΕΕ ΤΔΚ.

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί ότι η εμπειρία απο την διοργάνωση των εκθέσεων τόσο στο Ρέθυμνο όσο και στα Χανιά, έδειξε ότι μόνο όταν η παρουσίαση των έργων συνοδεύεται απο παράλληλες εκδηλώσεις και ομιλίες σχετικού περιεχομένου, το ενδιαφέρον του κοινού διατηρείται αμείωτο.

Επόμενος σταθμός της έκθεσης είναι η Σύρος, όπου πρόκειται να παρουσιαστεί τέλος Οκτωβρίου. Ελπίζουμε ότι σύντομα θα ακολουθήσουν και άλλες παρουσιάσεις και βεβαίως στους χώρους της Ε.Ε., στην Αθήνα. Επιδίωξή μας είναι η μεταφορά και παρουσίαση της έκθεσης αυτής και στο εξωτερικό.

Βίλλα Κούνδουρου - Χανιά.

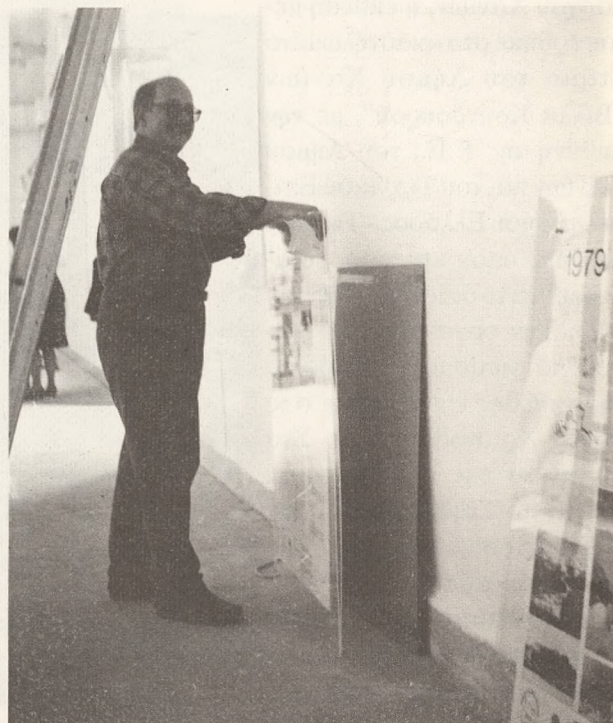
ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΣΗ ΤΟΥ ΣΤΟΧΟΥ ΑΥΤΟΥ

Η οργάνωση της έκθεσης αυτής με τα ελληνικά αναστηλωτικά έργα και μνημεία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς που βράβευσε η Europa Nostra/IBI το διάστημα 1978-1994, είναι αποτέλεσμα έμπνευσης και πρωτοβουλίας του μέλους της Ε.Ε. κ. Αναστάσιου Κάρτα, ο οποίος έκανε σχετική εισήγησή στο Παράρτημα Θεσσαλονίκης τον χειμώνα του 1993. Η έκθεση οργανώθηκε και στήθηκε για πρώτη φορά στις εγκαταστάσεις της Εταιρείας "ΜΥΛΟΣ Α.Ε.", όπου υπάρχουν και λειτουργούν μόνιμα εγκατεστημένοι εκθεσιακοί χώροι, με την ευκαιρία της βράβευσης του απο την Europa Nostra/IBI, αλλά και της XXX Συνόδου του Επιστημονικού Συμβουλίου της Europa Nostra, που έλαβε χώρα στην Θεσσαλονίκη - Χαλκιδική - Αγιον Ορος.

Σκοπός της έκθεσης είναι να κάνει γνωστό στο κοινό και στους ειδικούς (Μηχανικούς, Αρχιτέκτονες κλπ.) τον θεσμό αυτό, την Europa Nostra/IBI και την Ε.Ε., αλλά κυρίως την ποσότητα και ποιότητα του έργου που παρήχθει στην χώρα μας, εκθέτοντας αυτά τα ίδια τα έργα και τους δημιουργούς τους. Πέραν αυτού στόχος είναι να γίνει περισυλλογή και να δημιουργηθεί αρχείο των βραβευμένων έργων που θα εμπλουτίζεται κάθε χρόνο με τα νέα έργα, ώστε να μην χαθούν και ξεχαστούν αυτά με την πάροδο του χρόνου.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού συστάθηκε απο την Ε.Ε. Οργανωτική Επιτροπή, αποτελούμενη απο τα μέλη της Α. Κάρτα (αρχιτέκτονα, εμπνευστή και εισηγητή της έκθεσης), Ι. Στεργιώτου (Δρ. Αρχιτέκτονα, Γραμματέα του Επιστημονικού Συμβουλίου της Europa Nostra/IBI), Α. Κολλάρο (Αρχιτέκτονα, Γενικό Γραμματέα της Ε.Ε.) και Β. Λυμπερίδη (υπεύθυνη της Γραμματείας της Ε.Ε.), η οποία είχε ένα πολύ δύσκολο και επίπονο έργο να επιτελέσει.

Το πρώτο μέλημα της Επιτροπής ήταν να σταλούν έγκαιρα σε όλους τους βραβευμένους με μετάλλιο ή δίπλωμα, ενημερωτικά σημειώματα και πρόσκληση συμμετοχής τους στην προσπάθεια αυτή. Κύριο ζητούμενο ήταν η ομοιόμορφη παρουσίαση των έργων, βάση σχετικού υποδείγματος, και η δημιουργία ξεχωριστής πινακίδας για την παρουσίαση του κάθε έργου με φωτογραφίες απο τις διάφορες φά-

Ο κ. Αναστάσιος Κάρτας επί το έργον

σεις των εργασιών και φυσικά το τελικό αποτέλεσμα. Τις σχετικές λεζάντες, τα κείμενα και τα σήματα της Ελληνικής Εταιρείας και της Europa Nostra/IBI, ανέλαβαν να συντάξουν και να τοποθετήσουν οι συνεργάτες Αντώνης Κάρτας, φοιτητής, και Κ. Γκέγκες, προγορ/στής, απο την "ομάδα της Θεσσαλονίκης", ώστε να υπάρχει ενιαία παρουσίαση. Σε πολλές περιπτώσεις που οι ενδιαφερόμενοι αδυνατούσαν λόγω φόρτου εργασίας να ανταποκριθούν έγκαιρα, έστειλαν το υλικό και η "ομάδα της Θεσσαλονίκης" ανέλαβε την σύνθεση ολόκληρης της πινακίδας.

Για την περισυλλογή των πινακίδων δημιουργήθηκαν δύο κέντρα συλλογής. Στην Θεσσαλονίκη, για την Κεντρική και Βόρεια Ελλάδα και στην Αθήνα, για την Νότια και Νησιωτική, με τελικό προορισμό την Θεσσαλονίκη. Εκεί μαζεύτηκαν όλες οι πινακίδες και αφού επεξεργάστηκαν κατάλληλα απο την "ομάδα της Θεσσαλονίκης" πήραν και την τελική τους μορφή.

Παράλληλα με την οργάνωση, συλλογή και κατασκευή των πινακίδων, τυπώθηκε και σχετικό τρίπτυ-

χο για την παρουσίαση των έργων, για το οποίο έπρεπε να βρεθούν, απο τα αρχεία της Europa Nostra/IBI, τα συνοδεύοντα τις βραβεύσεις αγγλικά κείμενα και να αποδοθούν το δυνατόν πληρέστερα στα ελληνικά. Αυτό έγινε με την ευγενική προσφορά της E. Papaioannou Language School στην Ερμούπολη Σύρου. Την συνθεση του τρίπτυχου ανέλαβε ο κ. Κάρτας και την επιμέλεια των κειμένων και το δύσκολο έργο των επανειλημμένων διορθώσεων επωμίσθηκε η κα Ι. Στεργιώτου. Παράλληλα ο κ. Κάρτας επιμελήθηκε και της σχετικής αφίσσας της έκθεσης. Στην τελική φάση του στησίματος της έκθεσης η Εταιρεία "ΜΥΛΟΣ Α.Ε." βοήθησε σημαντικά με συνδρομή της κας Μ. Ιωάννου, Ιστορ. Τέχνης, που είχε την ιδέα, παρουσίαση, οργάνωση και φωτισμό του χώρου.

Κατάλογος των Βραβευμένων Εργων

- 1978 Κουτσουνάρη - ΚΡΗΤΗ
- 1978 Μοναστήρι των Φυρογίων - ΣΙΦΝΟΣ
- 1979 Οία - ΣΑΝΤΟΡΙΝΙ
- 1980 Μονεμβασιά
- 1981 Γαβαλοχώρι - ΚΡΗΤΗ
- 1982 Πλάκα - ΑΘΗΝΑ
- 1983 Παναγιά - ΚΑΒΑΛΑ
- 1984 Αγία Μονή Αρεια - ΝΑΥΠΛΙΟ
- 1985 Αρχοντικό Βουρλή - ΣΥΡΟΣ
- 1986 Οικισμός Κανονά - ΚΕΡΚΥΡΑ
- 1987 Ερέχθειο - ΑΘΗΝΑ
- 1987 Λιθόστρωτα - ΛΕΣΒΟΣ
- 1987 Δημαρχείο - ΗΡΑΚΛΕΙΟ

Στιγμιότυπο από το στήσιμο της έκθεσης στο Ρέθυμνο

- 1988 Λευκός Πύργος - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- 1988 Παραδοσιακές οικίες - ΗΠΕΙΡΟΣ
- 1992 Κτίριο Ελληνικής Εταιρείας - ΑΘΗΝΑ
- 1993 Μύλος Α.Ε. - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
- 1994 Μονή Αγίας Ειρήνης - ΡΕΘΥΜΝΟ

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΑΓΙΑΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ ΚΡΗΤΗΣ ΚΕΡΔΙΖΕΙ ΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ "EUROPA NOSTRA" ΓΙΑ ΤΟ 1994.

Στις 6 Φεβρουαρίου 1995, η Europa Nostra/IBI, ανακοίνωσε τους νικητές για το 1994, του ετήσιου Βραβείου Διατήρησης και Ανακαίνισης Αρχιτεκτονικών Μνημείων "EUROPA NOSTRA", μεταξύ των οποίων και το έργο της αναστήλωσης του Μοναστηριού της Αγίας Ειρήνης, Ρεθύμνου Κρήτης, το οποίο επιμελήθηκε ο κ. Ηλίας Χριστοδουλάκης.

Το ιερό Μοναστήρι της Αγίας Ειρήνης, θεωρείται ως ένα απο τα παλαιότερα της Κρήτης. Το πρώτο οικοδόμημα του μοναστηριού, η εκκλησία, κτίσθηκε σ'ένα λατομείο, 4 χιλ.νοτίως του Ρεθύμνου, περι το 1500 μΧ., παρ'όλο που υπάρχουν αρχαιολογικές ενδείξεις ότι υπήρχε μοναστική δραστηριότητα στην περιοχή και πριν την περίοδο αυτή. Η εκκλησία, αφιερωμένη στην Αγία Ειρήνη, επεκτάθηκε σταδιακά για να μπορέσει να στεγάσει έναν συνεχώς αυξανόμενο αριθμό μοναχών και ντόπιων κατοίκων. Το 1700 το μοναστήρι αποπερατώθηκε και έγινε εκκλησιαστική σχολή. Υπήρχαν 11 κελιά, που μοιράζονταν ανα τρεις οι μοναχοί, μια κατοικία για τον Ηγούμενο, ένας ξενώνας για τους επισκέπτες, ελαιοτριβείο, αποθήκη και αργότερα προστέθηκε και τραπεζαρία.

Κατά το 1860 το Μοναστήρι καταστράφηκε απο σεισμό ή φωτιά. Παρέμεινε ακατοίκητο μέχρι το 1989, οπότε τρεις μοναχές απο την Ιερά Μονή "Καλυβιανής" ζήτησαν απο τον επίσκοπο Ρεθύμνου και την Εφορία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, την άδεια να ανακατασκευάσουν το Μοναστήρι και να συνεχίσουν την παράδοση του σαν μοναστικό καταφύγιο και εκκλησιαστικό κέντρο του Ρεθύμνου. Ξεκίνησαν, λοιπόν, έναν αφοσιωμένο αγώνα για την πραγματοποίηση των φιλόδοξων σχεδίων τους, ζητώντας χρηματοδότηση απο την Ευρωπαϊκή Ένωση, τον Επίσκοπο Ρεθύμνου και τον Περιφερειάρχη Κρήτης, ενώ συγκέντρωναν επιπλέον χρήματα φτιαχνοντας κρητικά παραδοσιακά χειροποίητα κεντήματα.

Η ανακαίνιση, η οποία κόστισε περί τα 100 εκατομμύρια δρχ. περιελάμβανε την ανακατασκευή 10 κελιών, της τραπεζαρίας, των εργαστηρίων κεντήματος και αγιογραφίας, των ξενώνων, των γραφείων, ενός εκθεσιακού χώρου, του λαιοτριβείου που μετατράπηκε μερικώς σε εκκλησία και την επαναδημιουργία των προαυλίων και κήπων. Σήμερα στο μοναστήρι διαμένουν 7 καλόγριες.

Η παράδοση του Βραβείου έγινε στη διάρκεια τελετής την Κυριακή 2 Απριλίου 1995, από τον κ. Κώστα Καρρά, Αντιπρόεδρο του Κεντρικού Συμβουλίου της Europa Nostra/IBI και προπρόεδρο της Ε.Ε.

Αποσπάσματα απο την ομιλία του κ. Κώστα Καρρά, στην εκδήλωση αυτή, παρατίθενται στη συνέχεια.

"Σεβασμιότατοι, κ. Υπουργέ, κ. Περιφερειάρχα, κ. Νομάρχ, κ. Δήμαρχε, Οσιότατες Αδελφές της Ιεράς Μονής Αγίας Ειρήνης, Αγαπητοί Φίλοι,

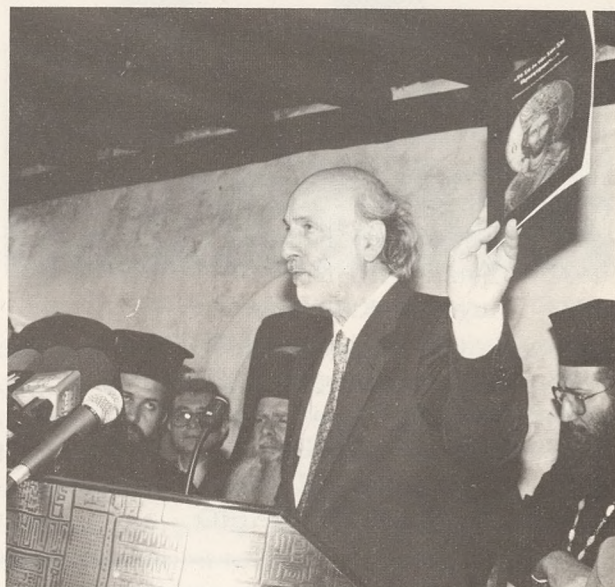
Εκ μέρους της Europa Nostra, συνομοσπονδίας διακοσίων και πλέον μη κρατικών Ευρωπαϊκών οργανώσεων ως και χιλιάδων ιδιωτών, που αγωνίζονται όλοι για το περιβάλλον και την πολιτιστική κληρονομιά της Ευρώπης, σας καλωσορίζω σ' αυτήν την απονομή διπλώματος για το έτος 1994 στην Μονή Αγίας Ειρήνης.

.....
Τα βραβεία της Europa Nostra καθιερώθηκαν το 1978 με σκοπό την αναγνώριση έργων που συνεισέφεραν στην διάσωση ή την διατήρηση της Ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής και φυσικής κληρονομιάς. Για 9η συνεχή χρονιά χορηγός των βραβείων αυτών είναι το ίδρυμα της American Express στο οποίο αξίζει έπαινος διότι προωθεί την αντίληψη πως η ανάπτυξη του τουρισμού πάνω σε υγιείς βάσεις θα προέρχεται στο μέλλον σε μεγάλο ποσοστό από τον σεβασμό της παράδοσης.

Υπάρχουν τέσσερις κατηγορίες βραβείων: η ανακαίνιση παλαιών κτιρίων, η προσαρμογή τους σε νέες χρήσεις, η διατήρηση φυσικών ή ιστορικών χώρων, και η νέα κατασκευή σε διατηρητέες περιοχές. Αποτελεί πλέον σύνθετο φαινόμενο, στην Δυτική Ευρώπη να δίδεται μία νέα χρήση σε ένα μοναστήρι ή σε μία εκκλησία. Αντίθετα στην ανατολική Ευρώπη έχουμε τα τελευταία χρόνια πολλές ανακαινίσεις παλαιών εκκλησιαστικών κτιρίων που επανέρχονται στην αρχική τους χρήση, έστω με κάποιες μετατροπές.

.....
Ακριβώς λοιπόν διότι είναι τόσο δύσκολο το εγχείρημα αξίζουν περισσότερων συγχαρητηρίων όσοι επιτυγχάνουν ένα αποτέλεσμα που δεν παραβιάζει την παράδοση.

.....
Το αποτέλεσμα του αγώνα που ανέλαβαν οι μοναχές, σήμερα επτά τον αριθμό, είναι ορατό. Για την Europa Nostra μέτρησε και ότι η προσπάθεια έγινε στην Κρήτη με τα ιδιαίτερα προβλήματα. Στον Μητροπολίτη και στις μοναχές κυρίως ως και στον αρχιτέκτονα κ. Ηλία Χριστοδουλάκη πρέπει να αποτείνουμε τα συγχαρητήριά μας για την βράβευσή τους για μια λιτή ανα-

κατασκευή, η οποία προσπαθεί να αναδείξει την πνευματική διάσταση της ύλης και να διασώσει την σχέση που υπήρχε στην αντίληψη των δημιουργών του μνημείου, μεταξύ ύλης και πνεύματος.

Δεν θα ξεχάσουμε όμως και όλους εκείνους που με την χρηματική τους βοήθεια ήλθαν αρωγοί στο έργο, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα Υπουργεία Τουρισμού και Εσωτερικών, ο Περιφερειάρχης Κρήτης, ο Νομάρχης Ρεθύμνης, πρόσφατα τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, και η οικογένεια Δασκαλαντωνάκη ιδιαίτερα, η κ. Μαίρη Δασκαλαντωνάκη. Η τελενταία ήταν εκείνη που επίσης πρότεινε στις μοναχές να λάβουν μέρος στον διαγωνισμό, και σήμερα έχει την διπλή ικανοποίηση ότι η πρωτοβουλία της έτυχε πανευρωπαϊκής αναγνώρισεως και ότι αναστηλώθηκε ένα αξιόλογο μνημείο της πατρίδας της. Αλλά πρέπει να εξάρουμε με ιδιαίτερη έμφαση την συμβολή πολλών ανώνυμων δωρητών και των ίδιων των μοναζουσών με τα παραδοσιακά κρητικά χειροποίητα κεντήματά τους συγκέν-

τρωσαν ένα πολύ σημαντικό χρηματικό ποσό.

Σήμερα το βράδυ θα επισκεφθούμε την έκθεση όλων των αναστηλώσεων που έχει βραβεύσει η Ευropa Nostra κατά καιρούς στη Ελλάδα. Όσοι απ' εσάς επιθυμούν μπορείτε να γίνεται ιδιώτες μέλη της Ευropa Nostra και να διατηρείτε επαφή με την πανευρωπαϊκή προσπάθεια διάσωσης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς μέσω του περιοδικού της που κυκλοφορεί κάθε δίμηνο. Μπορείτε επίσης είτε οι ίδιοι να αναλάβετε κάποια αναστήλωση είτε να παροτρύνετε άλλους να αποκαταστήσουν κτίρια. Μπορεί τέλος, όπουν μία αναστήλωση έχει αποπερατωθεί, να υποβληθεί ο σχετικός φάκελος στον ετήσιο διαγωνισμό της Ευropa Nostra. Αλλωστε μεταξύ των βραβευθέντων αναστηλώσεων υπάρχουν άλλες τρεις από την Κρήτη, πρέπει δε να πω πως η αρχιτεκτων μιάς των περιπτώσεων αυτών, η κ. Αιμιλία Κλάδα - Μπλέτσα, βοήθησε την Ευropa Nostra στην αξιολόγηση του φακέλου που υπέβαλε η Μονή της Αγίας Ειρήνης, κάτι για το οποίο την ευχαριστούμε.

Αλλά περισσότερο ίσως από την Ευρωπαϊκή διάσταση μας καίει όλους άμεσα η Ελληνική. Δεν πρέπει συνεπώς να μείνει κανείς εκτός αυτού του αγώνα που είναι ένας από τους πιο σημαντικούς της εποχής μας. Η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς που οργάνωσε την έκθεση για την οποία μίλησα είναι μιά από τις οργανώσεις που είναι πρωταγωνιστές στον αγώνα για την πολιτιστική μας κληρονομιά. Όπως όλες οι οργανώσεις περιβάλλοντος έχει απόλυτη ανάγκη της στήριξης όσο το δυνατό περισσότερων κόσμου για να είναι πιο αποτελεσματική στο έργο της.

Εκείνο που προέχει όμως αυτή την στιγμή είναι η χαρά της δημιουργίας και η αναγνώριση σε πανευρωπαϊκό επίπεδο μιάς σημαντικής προσπάθειας αναβίωσης ερειπωμένης Μονής. Από τον Μητροπολίτη Ρεθύμνου και την Γερόντισσα Συγκλητική και την συνοδεία της, ας ζητήσουμε την συμπαράστασή τους ώστε να αποφεύγονται καταστροφές και να προχωρήσει το θεάρεστο έργο της διασώσεως του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς στην χώρα μας, στην Ευρώπη και στον κόσμο ολόκληρο".

1995 - ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΕΤΟΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Η διαπίστωση της σοβαρής απειλής υπό την οποία βρίσκεται η οικολογική ισορροπία του πλανήτη από την διαρκώς αυξανόμενη ανθρώπινη παρέμβαση ακόμα και σε περιοχές μέχρι πρόσφατα απρόσιτες, οδηγεί δυστυχώς σε δυσοίωνες προβλέψεις για το μέλλον.

Τις τελευταίες δεκαετίες οι προσπάθειες προστασίας διεθνώς, επικεντρώθηκαν στην ίδρυση Ειδικά Προστατευόμενων Περιοχών (ΕΠΠ), μικρών, δηλαδή, αλλά ιδιαίτερα σημαντικών "καταφυγίων" της φύσης που χαρακτηρίζονται από την ποικιλότητα των οικοσυστημάτων και μορφών ζωής, όπως και για το φυσικό τους κάλλος.

Παρ'όλ'αυτά, η έκταση που καλύπτουν οι ΕΠΠ (Εθνικοί Δρυμοί, Θαλάσσια Πάρκα, υγρότοποι Ramsar, κ.α.) σήμερα στην Ελλάδα, δεν ξεπερνούν το 1% της χώρας. Η κατάσταση είναι ανάλογη και σε άλλες χώρες, μολοντί γενικά η χώρα μας έχει ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά. Η ανάγκη προστασίας της ανώνυμης φύσης, αυτής που απλά βρίσκεται δίπλα μας και που συχνά δεν απολαμβάνει της προσοχής και του σεβασμού που θα της άξιζε, παρουσιάζεται πλέον επιτακτική. Ενα άλσος μέσα στην πόλη, μια μικρή λίμνη ή ένα ρέμμα κοντά στο σπίτι μας, οι απλοί φυτοφράκτες στους κήπους και τα κτήματα, αποτελούν κάποιους μόνο από τους πολλούς βιότοπους που δεν έχουν κανένα ηχηρό όνομα, γι'αυτό ίσως και παραμένουν άγνωστοι.

Με αφορμή τα παραπάνω, το Συμβούλιο της Ευρώπης και περισσότερες από 40 χώρες, όρισαν το 1995 ως **Ευρωπαϊκό Έτος Διατήρησης της Φύσης**, με έμφαση στην προστασία των μη ΕΠΠ. Η πανευρωπαϊκή θεματολογία της εκστρατείας που στοχεύει στην ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινού επικεντρώνεται στο υδάτινο περιβάλλον (θάλασσα και ακτές, υγρότοποι και γλυκά νερά), γεωργία (εντατικοποίηση, ερημοποίηση) και αστικό περιβάλλον (βιομηχανία, τουρισμός, κ.α.). Κάθε κράτος έχει τη δυνατότητα να επικεντρώσει τη σχετική θεματολογία σε τομείς που αφορούν ιδιαίτερα το φυσικό της περιβάλλον.

Στη χώρα μας, συγκροτήθηκε Εθνική Οργανωτική Επιτροπή (ΕΟΕ) αποτελούμενη από 23 εκπροσώπους αρμόδιων Υπουργείων, Φορέων της Δημόσιας Διοίκησης, Ινστιτούτων και ΜΚΟ, υπό τον συντονισμό του ΥΠΕΧΩΔΕ και την Προεδρία της Υφυπουργού ΠΕΧΩΔΕ κυρίας Ε. Παπαζώη. Στόχος της ΕΟΕ είναι ο σχεδιασμός του εθνικού προγράμματος (στόχοι, δράσεις), η προώθηση της εκτέλεσης των επιμέρους ενεργειών και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.

Παράλληλα, συγκροτήθηκε Τιμητική Εθνική Επιτροπή από προσωπικότητες του χώρου, υπό την Προεδρία του Πρωθυπουργού κυρίου Α. Παπανδρέου. Η επίσημη έναρξη του Έτους έγινε τον Μάρτιο 1995, στο Μέγαρο Μουσικής.

Υστερα από σειρά συναντήσεων εργασίας της ΕΟΕ, αποφασίστηκε η εκστρατεία να επικεντρωθεί στην ευαισθητοποίηση των πολιτών σε θέματα που αφορούν στην:

- (α) προστασία ακτών και παράκτιων περιοχών (οικο-συστήματα, ορθολογική τουριστική ανάπτυξη, κ.α.)
- (β) προστασία βιότοπων και υγρότοπων, ορεινών και δασικών εκτάσεων, τοπίου, ρεμάτων
- (γ) προώθηση της έννοιας της Βιοποικιλότητας
- (δ) προστασία της φύσης σε αστικές περιοχές.

Από την αρχή του χρόνου και ως το τέλος του 1995 λαμβάνουν και θα λάβουν χώρα σχετικές δραστηριότητες από Κρατικούς και Μη-Κρατικούς Φορείς, οι οποίες περιλαμβάνουν έκδοση ενημερωτικού και οπτικοακουστικού υλικού, εκθέσεις, διαγωνισμούς, ημερίδες και συνέδρια, προβολή των στόχων τους Έτους από τα ΜΜΕ, κ.α.

Η Ελληνική Εταιρεία ως μέλος της ΕΟΕ, μετέχει ενεργά στον σχεδιασμό και την εκτέλεση δραστηριοτήτων στα πλαίσια του Έτους. Ήδη, σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, πραγματοποίησε σειρά διαλέξεων με θέμα τους άγνωστους υγρότοπους της Αττικής, και συγκεκριμένα στις:

- 16/2/1995 με θέμα "Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά στην Ελλάδα"
- 2/3/1995 με θέμα "Εκβολή Ιλισσού. Κοντά σε ένα τέλος ή σε μια καινούργια αρχή"
- 16/3/1995 με θέμα "Υγρότοπος Σκάλας Ωρωπού. Ξεκούραση για εκδρομείς αλλά και μακρινούς ταξιδιώτες".

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΤΙΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Η ΠΙΤΤΑ ΤΗΣ Ε.Ε.

Την Τετάρτη 8 Φεβρουαρίου 1995, σε μια όμορφη εκδήλωση, με την συμμετοχή μελών και φίλων, έγινε η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίττας της Ε.Ε. από τον Πρόεδρό της. Το φλουρί, την αγορά του οποίου επιμελήθηκε ο κ. Σκούλλος, έπεσε στην κα Δασενάκη. Την εκδήλωση ακολούθησε μικρή δεξίωση, υπο την συνοδεία μουσικών κομματιών που ερμήνευσε το μουσικό συγκρότημα "Affectus".

Την εκδήλωση προλόγησε ο Πρόεδρος τονίζοντας μεταξύ άλλων ότι "...Η Ε.Ε. μετά από 23 χρόνια ζωής έχει καταξιωθεί πλέον ως φορέας ανόθευτης γνώμης και έχει κερδίσει την γενική παραδοχή στην Ελλάδα και το εξωτερικό ως οργάνωση φερέγγυα, απολύτως ανεξάρτητη από κομματικές, εμπορικές ή άλλες επιρροές και δεσμεύσεις, που βασίζει τις

θέσεις της στην επιστημονική γνώση ειδικών, τους οποίους έχουμε άφθονους μεταξύ των μελών μας και στο καλώς εννοούμενο συμφέρον του περιβάλλοντος που είναι διεθνές αγαθό της Ελληνικής Κοινωνίας και της χώρας.

.....προς τιμήν όλων των μεταπολιτευτικών κυβερνήσεων της χώρας και των στελεχών της Δημόσιας Διοίκησης, κατά κανόνα, δεν διαταράχτηκε η συνεργασία μας, όπου αυτή προηγήθηκε, λόγω των εκάστοτε αντιθέσεων και της κριτικής που ασκήσαμε πάντα καλόπιστα. Ας αναγνωρίσουμε σε αυτό το φαινόμενο ένα ελπιδοφόρο δείγμα της Δημοκρατίας μας.

Η Ε.Ε. και όλοι μας διαπνεόμαστε από έναν "εφαρμοσμένο ιδεαλισμό" από πίστη και επιμονή για ένα καλύτερο μέλλον.

Δέν είμαστε "Δον Κιχώτες". Γνωρίζουμε την ζωή και μετέχουμε ενεργά σε αυτή. Αλλά όποια κι αν είναι τα προβλήματα του παρόντος και της πεζής σκληρής κι αμαρτωλής πραγματικότητας των ημερών μας, νέες γενιές θέ νάρθουν και πρέπει να ζήσουν κι αυτές, τουλάχιστον όσο καλά κι εμείς.

Οτι κάνουμε δεν το κάνουμε από hobby και Μιλεταντισμό, ούτε για να διαφέρουμε από τους άλλους, ούτε γιατί θέλουμε να παρουσιάσουμε τους εαυτούς μας ως καλλίτερους από άλλους. Το κάνουμε από βαθειά συναίσθηση χρέους και αγάπης για τους γονείς μας, τους εαυτούς μας και κυρίως τα παιδιά μας και την πατρίδα μας.

Το κάνουμε όπως και όσο μπορούμε με συμβουλή, σπουδή, πίεση, συναίνεση και χιούμορ.

Εμείς εδώ, και πάρα πολλοί ακόμη που δεν μπόρεσαν να έλθουν από όλη την Ελλάδα και ιδιαίτερα από το δυναμικό μας Παράρτημα στην Θεσσαλονίκη αποτελούμε, και ας παραινούμε, ένας πυρήνας συσπείρωσης, άφθαρτος και νέος όπως όταν ξεκινήσαμε για τον ατέρμονα και ουσιαστικό μας αγώνα για το Περιβάλλον και τον Πολιτισμό μας.

Ας είναι το 1995 ένα ακόμα δημιουργικό έτος για όλους μας, την Ελλάδα και την Ελληνική Εταιρεία".

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΔΡΑ

Ο οικισμός όπως και το σύνολο του νησιού της Υδρας, προστατεύεται από τον νόμο όχι απλώς ως διατηρητέος, αλλά ως εθνικό μνημείο, καθώς η Ιστορία, η Αρχιτεκτονική και η Φύση, συνθέτουν εκεί έναν πραγματικά μοναδικό, ζωντανό εθνικό θησαυρό. Παρόλα αυτά, η πρόσφατη καταστροφική επέμβαση στο μέτωπο του λιμανιού, με τεράστιους εκβραχισμούς στο φυσικό τοπίο και κατεδάφιση βασικών μορφολογικών στοιχείων ενός από τα σημαντικότερα αρχοντικά του νησιού, η απειλή οικοδόμησης από την αλλοδαπή εταιρεία VIRGIN μεγάλου ξενοδοχειακού συγκροτήματος ακριβώς δίπλα στον οικισμό του Καμινιού, όπως και πολλά άλλα, θέτουν πλέον επιτακτικά το θέμα της διαφύλαξης του χαρακτήρα του νησιού που διατηρήθηκε θαυμαστά μέχρι σήμερα.

Η θέσπιση χρήσεων γής και η συνθετική νομοθετική αντιμετώπιση του ιστορικού και φυσικού τοπίου του νησιού πρέπει να προχωρήσουν χωρίς άλλη καθυστέρηση.

Την Παρασκευή 12 Μαΐου 1995, οργανώθηκε Συνέντευξη Τύπου στα γραφεία της Ελληνικής Εταιρείας, όπου και παρουσιάστηκε αναλυτικά το θέμα της επέμβασης στο λιμάνι της Υδρας, με συνεργασία επτά οργανώσεων οι οποίες έχουν ήδη προσφύγει στο Συμβούλιο της Επικρατείας για την υπόθεση αυτή.

Οι οργανώσεις που συμμετείχαν είναι:

- Ελληνική Εταιρεία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- Πανελλήνια Πολιτιστική Κίνηση
- Σύλλογος Οικολόγων Υδρας
- Πολιτιστικός Σύλλογος Υδρας
- Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Διπλωματούχων Ανωτάτων Σχολών
- Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων
- Επιτροπή κατοίκων

Λίγες εβδομάδες μετά την Συνέντευξη Τύπου, τριμελές κλιμάκιο της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ, στο οποίο συμμετείχε ο ίδιος ο Πρόεδρος του Ε' Τμήματος, μετέβη στην Υδρα για αυτοψία, στην οποία παρέστη και ο Δικηγόρος και Ειδικός Γραμματέας της Ε.Ε. κ. Β. Δωροβίνης, μόνος αυτός απ'όλα τα αιτούντα σωματεία.

Στο τέλος Ιουνίου εκδόθηκε η απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ, με την οποία έγινε δε-

κτή η σχετική αίτηση της Ε.Ε. και των συνεργαζόμενων σωματείων και διετάχθη η οριστική αναστολή κάθε εργασίας επί του ακίνητου μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση Δικαστηρίου.

ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ

Υπο την οργανωτική ευθύνη της VERY SPECIAL ARTS HELLAS, της Προέδρου της κας Ντέπης Ασλανίδου και την προσφορά του χώρου της Ελληνικής Εταιρείας, πραγματοποιήθηκε μεταξύ 19-20 Μαΐου 1995 η Έκθεση αυθεντικών χειρόγραφων και σχεδίων επωνύμων από τον χώρο των γραμμάτων και της τέχνης με γενικό τίτλο "ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ".

Η VSA HELLAS είναι το ελληνικό σκέλος της διεθνούς οργάνωσης VERY SPECIAL ARTS που ιδρύθηκε το 1984 στο JOHN F. KENNEDY CENTER FOR PERFORMING ARTS της Ουάσιγκτον, και σκοπό έχει να εμπλουτίσει την ζωή των ατόμων με ειδικές ανάγκες προσφέροντάς τους ευκαιρίες για καλλιτεχνική έκφραση.

Η VSA HELLAS ξεκίνησε τις δραστηριότητές της το 1988 και το 1990 επισημοποιήθηκε ως μια ανεξάρτητη μη κερδοσκοπική Αστική Εταιρεία με ελληνική επωνυμία "Ελληνική Εταιρεία Καλλιτεχνικών Προγραμμάτων Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες". Στα χρόνια που πέρασαν η VSA HELLAS προσέφερε ευκαιρίες για δημιουργική έκφραση σε πολλούς νέους με ειδικές ανάγκες στην Ελλάδα και διακρίθηκε διεθνώς. Σήμερα διαθέτει ιδιόκτητο χώρο στην περιοχή Ζωγράφου (Δάφνης 8 τηλ. 7710847), όπου μεταξύ άλλων λειτουργεί τακτικά ομάδα θεάτρου, μουσικής και ζωγραφικής για νέους με ειδικές ανάγκες.

Το 1994 με στόχο την εξεύρεση πόρων για την προώθηση των καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων στην Ελλάδα, η VSA HELLAS ξεκίνησε το πρόγραμμα ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ. Η συλλογή αυτή είναι το αποτέλεσμα της προσφοράς επιφανών Ελλήνων από το χώρο των γραμμάτων και της τέχνης για τους σκοπούς της Εταιρείας. 142 πεζογραφήματα, ποιήματα, σημειώματα, μεταφράσεις, γράμματα, παρτιτούρες, σχέδια, όλα "απο χέρι", προσφέρθηκαν είτε από τους ίδιους τους δημιουργούς τους είτε από κληρονόμους, συγγενείς και φίλους τους σχηματίζοντας μια γοητευτική και σε σμίκρυνση εικόνα της πολιτιστικής Ελλάδος του 20ου αιώνα και ιδιαίτερα της τελευταίας πεντηκονταετίας. Τα Χριστούγεννα του

1994 κυκλοφόρησε το Λεύκωμα ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ σε 2000 αριθμημένα αντίτυπα με την επιμέλεια των Εμμανουήλ και Λίνας Κάσδαγλη. Το πλουσιώτατο υλικό των αυθεντικών χειρογράφων εκτέθηκε για το κοινό στην έκθεση που διοργανώθηκε στο κτίριο της Ε.Ε. και ακολουθήθηκε από οργάνωση σχετικής δημοπρασίας.

Η συλλογή ΠΡΟΣΩΠΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΗ είναι κάτι περισσότερο από 142 ντοκουμέντα γραφής και σχεδίου, είναι ένα μήνυμα ευαισθησίας και προσφοράς από ξεχωριστούς ανθρώπους προς κάποιους συνανθρώπους τους, μήνυμα ελπιδοφόρο σε μια υλική και βάρβαρη εποχή.

Η Ε.Ε. αισθάνθηκε υποχρέωση να χρησιμοποιήσει την ευκαιρία που της προσέφερε η VERY SPECIAL ARTS HELLAS, ώστε να εκδηλώσει με έμπρακτο τρόπο τις αρχές της, προσφέροντας τους χώρους του οικημάτων της και συνδιοργανώνοντας με την VSAH την Έκθεση και Δημοπρασία "Πρόσωπα και Γραφή".

Ο σκοπός των εκδηλώσεων αυτών ήταν διπλός :

1. Να εξασφαλιστούν πόροι για τις προσπάθειες της VSAH για άτομα με ειδικές ανάγκες, ώστε να αξιωθούν σε μία κατά το δυνατόν πληρέστερη επαφή με την φύση, τον πολιτισμό και την κοινωνία.
2. Να καταδειχθεί ότι και σήμερα υπάρχουν ω-

ραία πράγματα και αξίες που αξίζει να προβάλλονται από τον Τύπο και τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης όπως η προσφορά αξιόλογων ανθρώπων που δώρησαν, εργάστηκαν, οργάνωσαν, ανθρώπων που αγαπούν και δουλεύουν για την Κοινωνία, τους συνανθρώπους μας, το περιβάλλον μας και τον πολιτισμό μας.

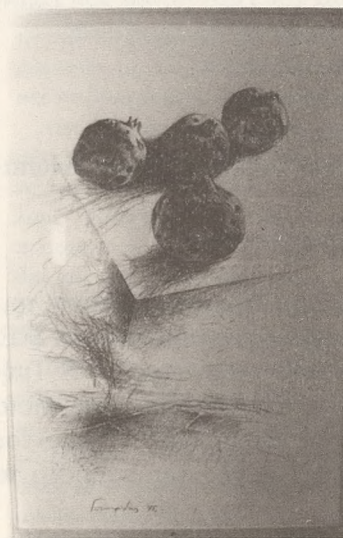
Αυτά είναι τα εναλλακτικά στοιχεία αισιοδοξίας απέναντι στον καταγισμό των παντοειδών ρυπάνσεων με τις οποίες κατακλυζόμαστε και στις οποίες αντιστεκόμαστε.

Ο απώτερος στόχος της προστασίας του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς της ανθρωπότητας είναι η εξασφάλιση της απρόσκοπτης βιωτέρας και αληθινής κοινωνίας του ατόμου με την Φύση, από την μία πλευρά, και με την συλλογική έκφραση των δημιουργικών δυνάμεων της ανθρωπότητας της παρούσας και των προηγούμενων γενεών, όπως μορφοποιείται μέσα από τα επώνυμα και ανώνυμα έργα τέχνης και επιστήμης.

Η "κοινωνία" με την φύση και τον πολιτισμό που επιζητά η Ε.Ε. δεν είναι δυνατή παρά μόνο με την ενεργό συμμετοχή και παρουσία όλων των συνανθρώπων μας, πέρα από οποιαδήποτε διαχωριστικά όρια και κατηγοριοποιήσεις. Τα αγαθά αυτά πρέπει να είναι προσιτά σε όλους και, όσο είναι δυνατόν, πρέπει όλοι να είναι σε θέση να τα απολαύσουν.

Η δημοπρασία που έκλεισε τον κύκλο των εκδηλώσεων δε είχε δυστυχώς το προσδοκώμενο τελικό αποτέλεσμα, έδωσε όμως σύμφωνα με την κα Ασλανίδου "...την δυνατότητα να προβάλλουμε κάτι πολύ όμορφο και να κερδίσουμε ακόμα περισσότερους αξιόλογους φίλους που ξέρουν να αγαπούν τον άνθρωπο και το έργο του".

ΝΕΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΒΑΚΑΛΟ

Έργο του Ζωγράφου Δανιήλ Γουναρίδη

Με την ευκαιρία της αναγγελίας της ίδρυσης των νέων Εργαστηρίων Ζωγραφικής ΒΑΚΑΛΟ, η Διεύθυνση της Σχολής οργάνωσε Συνέντευξη Τύπου και δεξίωση στους χώρους της Ελληνικής Εταιρείας την Τρίτη 20 Ιουνίου 1995.

Ηταν ιδιαίτερη χαρά και τιμή για την Ε.Ε. να φιλοξενήσει την Σχολή ΒΑ-

ΚΑΛΟ, που αποτελεί έναν καταξιωμένο καλλιτεχνικό θεσμό της χώρας μας και να εγκαινιάσει ταυτόχρονα την έκθεση των έργων που με τόση προθυμία και χαρά μας προσέφεραν οι Καθηγητές Ζωγράφοι της Σχολής κ. κ. Σοφία Αργυροπούλου, Δανιήλ Γουναρίδης, Ηρώ Κανακάκη, Μαριγώ Κάσση, Νικόλας Κληρονόμος, Μιχάλης Μαδένης, Α. Μαντζαβίνος, Χρ. Μαρκίδης, Κατερίνα Μερτζάνη, Ρουμπίνα Σαρελάκου και Υβόννη Συρμποπούλου, για τους σκοπούς της Ελληνικής Εταιρείας.

Ο Πρόεδρος της Ε.Ε. προλογίζοντας την εκδήλωση ανέφερε μεταξύ άλλων “..... όσο η πολυπλοκότητα στον έξω χώρο αυξάνεται και τα μεγέθη μεγαλώνουν και η διάβρωση της βιόσφαιρας της ατμόσφαιρας και της γεώσφαιρας προχωρεί, τόσο το άτομο αισθάνεται απροστάτευτο και από την λογική και από τον παραλογισμό και ικανό μόνο να κρυφτεί κάπου για να βαπτιστεί. Μία τέτοια κρυψώνα και κολυμπήθρα της ψυχής για να αντέξει, να αγωνιστεί, να αρθρώσει και να προτείνει και πάνω απ’ όλα να αντισταθεί, είναι η ζωγραφική και η τέχνη γενικότερα.

Η τέχνη, παιχνίδι και όραμα, καθρέφτης και φακός του έξω και του μέσα και τρυπάνι τραχύ και

κόλλα συγκόλλησης ανόμοιων και αταίριαστων, αντιστέκεται στα παραδόξα και την φθορά και κάποτε τρέφεται απ’ όλα αυτά μαζί.

Δεν είναι λοιπόν περιεργό που στον αγώνα μας για το Περιβάλλον η τέχνη αποτελεί όπλο ακαταμάχητο και πολύτιμο και η Ε.Ε. είναι ιδιαίτερα χαρούμενη να χαιρετίσει το άνοιγμα ενός νέου Εργαστηρίου Ζωγραφικής, ενός νέου μελισσιού τέχνης και στάσης.

Η ένταξη και λειτουργία του μέσα στην Σχολή ΒΑ-ΚΑΛΟ με Καθηγητές και Εκπαιδευτικό Συμβούλιο καταξιωμένους δημιουργούς και προσωπικότητες του πνεύματος, προοιωνίζει ένα γόνιμο μέλλον, με το οποίο η Ε.Ε. θα ήθελε να διατηρήσει στενή και εποικοδομητική επαφή “.

"ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ"

Στις 17 Μαΐου 1995, πραγματοποιήθηκαν στην αίθουσα της Ε.Ε., τα εγκαίνια της πρώτης εκδήλωσης της νέας οργάνωσης “Οι Φίλοι της Πόλης”, εκ των ιδρυτικών μελών της οποίας είναι ο κ. Κ. Σταματόπουλος, μέλος του Δ.Σ. της Ε.Ε.

Υποτροφία NATIONAL TRUST FOR GREECE για Μεταπτυχιακές Σπουδές στο Πανεπιστήμιο YORK της Αγγλίας

Δόθηκε και πάλι φέτος η υποτροφία του National Trust for Greece για μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο York της Αγγλίας, υπο την οργανωτική ευθύνη της Ε.Ε. Μετά την δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης στον ημερήσιο τύπο και στις Διευθύνσεις σχετικών Υπουργείων, παρουσιάστηκαν 14 υποψήφιοι.

Στις εξετάσεις εις την αγγλική γλώσσα, που έγιναν στο κτίριο της Ε.Ε. από την κα Ολγα Μαυροκεφάλου, Καθ. του Κολλεγίου Αθηνών, παρουσία και των κ.κ. Π. Κουφοπούλου και Ε. Σταυριανάκη του NTG, προσήλθαν οι 10, οι οποίοι και επέρασαν την δοκιμασία επιτυχώς.

Την Δευτέρα 3 Ιουλίου, οι επιτυχόντες είχαν προσωπική συνέντευξη από την Εξεταστική Επιτροπή Ειδικών της Ε.Ε. που απαρτίζεται από τους κ.κ. Κ. Δεκαβάλλα, Ι. Δημακόπουλο, Α. Ζάννο, Δ. Ζήβα και Χ. Μπούρα. Η υποτροφία για το έτος 1995-96 εδόθη στον αρχιτέκτονα κ. Δημήτρη Κροκίδη.

ΝΑΟΣ ΑΓΡΟΤΕΡΑΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ

Η Ε.Ε. παρακολούθησε από κοντά την καταγγελία μέλους της που αφορά στην επανεξέταση από τον Υπ. Πολιτισμού προηγούμενης απόφαση του ΚΑΣ για απαλλοτρίωση οικοδομικού τετραγώνου της περιοχής στο οποίο υπάρχουν θεμέλια αρχαίου ναού. Εγιναν οι σχετικές ενέργειες προς τους αρμόδιους φορείς.

Ευτυχώς, το ΚΑΣ αποφάσισε την απαλλοτρίωση

όλου του τετραγώνου για να γίνουν κανονικά οι ανασκαφές και η Ε.Ε. εξέφραξε με επιστολή στο ΚΑΣ και το ΥΠΠΟ την ικανοποίησή της.

Ο Ναός της Αγροτέρας Αρτέμιδος, βρίσκεται στην περιοχή ΜΕΤΣ στο οικοδομικό τετράγωνο που περικλείεται από τη Λεωφόρο Αρδηττού και οδούς Θωμοπούλου, Κεφάλου, Κούτουλα, και πρόκειται για μνημείο σπάνιας αξίας για την πόλη των Αθηνών, έργο του Καλλικράτη που έχτισε και το Ναό της Απτέρου Νίκης στην Ακρόπολη.

ΑΧΕΛΩΟΣ

Στην διάρκεια του πρώτου εξαμήνου του 1995, πραγματοποιήθηκαν επαφές με εκπροσώπους των πολιτικών κομμάτων για το φλέγον θέμα της εκτροπής του ποταμού Αχελώου, αλλά μόνον με αρμόδια στελέχη του Συνασπισμού επετεύχθει συνάντηση, κατά την οποία δηλώθηκε ότι θα υποστηρίξουν όλες τις φάσεις της προσπάθειας αυτής και θα εξασκήσουν την επιρροή τους στους Θεσσαλούς. Εξ άλλου καταφάνηκε, όπως αναφέρθηκε σε σχετική επιστολή του πρώην επιτρόπου κ. B. Millan, ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν θα χρηματοδοτήσει το έργο αν δεν επιτευχθούν όλες οι απαιτούμενες από το ΣτΕ μελέτες. Η ίδια απάντηση δόθηκε από την Επιτροπή και στο Ευρωκοινοβούλιο. Κατόπιν των παραπάνω, κινητοποιήθηκαν με ενδιαφέρον οι δημοσιογράφοι και έγιναν παρεμβάσεις στον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ. Ο Υπουργός ζήτησε να δει εκπροσώπους μόνον από το WWF-Ελλάς και την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, γεγονός που δεν έγινε δεκτό γιατί υπάρχει απαίτηση να εκπροσωπηθούν όλες οργανώσεις που συμμετέχουν στον αγώνα κατά της εκτροπής, και που μετά την συμμετοχή και της ομάδος που εκδίδει το περιοδικό "Νέα Οικολογία" έγιναν πέντε.

Η νέα Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων είναι έτοιμη και πρέπει να σχολιαστεί αμέσως από την πλευρά των εμπειρογνομόνων της Ε.Ε., πριν προωθηθεί για έγκριση από τα Νομαρχιακά Συμβούλια, στην συνεδρίαση των οποίων πρέπει να είμαστε παρόντες και έτοιμοι να καταθέσουμε τις αντιρρήσεις και τα σχόλια μας και να συμμετέχουμε στην σχετική συζήτηση.

Στις 7 Ιουνίου έγινε η δίκη επί της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων κατά της ΔΕΗ και των Εταιρειών και κατά της συνέχισης του Έργου του Αχελώου στο Πρωτοδικείο Τρικάλων στην οποία παρεβέθησαν οι Δικηγόροι κ.κ. Γ. Δωροβίνης (Ειδικός Γραμματέας της Ε.Ε.) και Μ. Χαινταρλής.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΙ Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΠΛΑΚΑΣ

Από τον Ιανουάριο ξεκίνησαν προκαταρκτικές συναντήσεις με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων στα προβλήματα της περιοχής από ενδιαφερόμενα μέλη της Ε.Ε. και περιοίκους της Πλάκας. Η Ελληνική Εταιρεία αποτελεί το σημείο αναφοράς και συντονισμού της πρωτοβουλίας αυτής, που σκοπό έχει την ενασχόληση με σημαντικά θέματα και προβλήματα που αφορούν την περιοχή της Πλάκας.

Μια πρώτη δράση ήταν να σταλεί επιστολή προς τον Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ και Δήμαρχο Αθηναίων αναφορικά με τις επιπτώσεις που θα έχουν τα νέα μέτρα εφαρμογής στο εμπορικό τρίγωνο.

ΕΙΔΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

"ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ"

Με πρωτοβουλία του προπροέδρου της Ε.Ε. κ. Κ. Καρρά και σχετική εισήγησή του για την επαναδραστηριοποίηση ομάδας εθελοντών, μελών και φίλων της Ε.Ε., που θα ασχολείται σε μόνιμη βάση με ειδικά θέματα που αφορούν τα μνημεία και τους παραδοσιακούς οικισμούς με στόχο τη δημιουργία νέων πυρήνων ανα την Ελλάδα, τη στήριξη προσπαθειών ατόμων που βλέπουν ανεπανόρθωτες ζημιές να γίνονται στην περιοχή τους αλλά και την υποστήριξη από φορείς όπως η Ε.Ε. διαφόρων θεμάτων που έρχονται στο ΚΑΣ προς εξέταση, συγκροτήθηκε Ειδικό Συμβούλιο "Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς" υπό την προεδρία του κ. Α. Συμεών.

Το Συμβούλιο θα προβαίνει στις αναγκαίες ενέργειες και θα κάνει τις σχετικές εισηγήσεις για διάφορα θέματα προς το Δ.Σ. της Ε.Ε., το οποίο θα έχει την ευθύνη της τελικής απόφασης και εφαρμογής.

ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗΣ ΦΩΚΙΑΣ

Το Ελληνικό Εθνικό Πρόγραμμα Προστασίας της Μεσογειακής Φώκιας, το οποίο τυπικά ξεκίνησε τον Απρίλιο του 1992, υπο την εποπτεία του ΥΠΕΧΩΔΕ, με την ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την συμμετοχή 9 οργανώσεων και Πανεπιστημιακών ομάδων και υπο τον συντονισμό της Ελληνικής Εταιρείας, ολοκληρώθηκε επιτυχώς τον Δεκέμβριο του 1994.

Η Τελική Έκθεση του Προγράμματος ετοιμάστηκε και κατατέθηκε στην XI Γενική Διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Μάιο του 1995, αποτελούμενη από 5 τόμους που παρουσίαζαν εκτενώς όλη την δουλειά που παρήχθει στα πλαίσια του προγράμματος αυτού και στην διάρκεια των 2 1/2 τελευταίων ετών. Σε επόμενο τεύχος του Ενημερωτικού Δελτίου της Ε.Ε. θα γίνει ειδικό ε-

κτενές αφιέρωμα στα επιτυχή αποτελέσματα του Προγράμματος αυτού.

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ Ε.Ε. ΓΙΑ ΤΟ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΣΠΑΤΩΝ

Με αφορμή την πρόσφατη επανατοποθέτηση του θέματος του αεροδρομίου των Σπάτων από οικονομικής και διαπραγματευτικής σκοπιάς, αλλά και την παράλληλη χρησιμοποίηση του αεροδρομίου ως κινήτρου ή προσχήματος άλλων έργων με αρνητικές περιβαλλοντικές συνέπειες (όπως η διάνοξη της περιφερειακής του Υμηττού στην επιφάνεια του Υμηττου, πράγμα με το οποίο διαφωνούμε ριζικά), η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Προστασίας Περιβάλλοντος και Πολιτιστικής Κληρονομιάς επιθυμεί να διατυπώσει τις θέσεις της στα ακόλουθα σημεία που οφείλουν να ληφθούν σοβαρά υπόψη από την Κυβέρνηση και όσους εμπλέκονται στα σχετικά έργα :

1. Η Ε.Ε. αναγνωρίζει την επείγουσα ανάγκη δημιουργίας ενός νέου διεθνούς αεροδρομίου και εύχεται και ελπίζει η Ελληνική Κυβέρνηση να επιτύχει ταχεία απεμπλοκή του θέματος και σχετική ενίσχυση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

2. Η επιλογή της θέσης των Σπάτων για την δημιουργία του νέου αερολιμένα, όπως είναι γνωστό, συνεπάγεται πολλά και σοβαρά περιβαλλοντικά και κοινωνικά προβλήματα, ιδιαίτερα σε ότι αφορά το μοναδικό φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον των Μεσογείων. Δεν είναι δυνατόν, βεβαίως, να γνωρίζει η Ε.Ε. όλα τα τεχνικά στοιχεία που ελήφθησαν υπόψη, αλλά έχει την γνώμη ότι τα προβλήματα αυτά δεν έχουν αντιμετωπιστεί σοβαρά ούτε μπορεί να θεωρηθεί ότι εξαλείφονται αυτομάτως λόγω της σχετικής πρόσδου των διαδικασιών και μερικών προκαταρκτικών έργων. Εξ' άλλου, αν ελευθερωθούν, οι απαλλοτριωθείσες εκτάσεις προσφέρονται για δημιουργία Οικολογικού Πάρκου και ήπιων λειτουργιών (Εκπαιδευτικών, Πολιτιστικών κλπ).

3. Για τους λόγους αυτούς η Ε.Ε., πιστεύει ότι η εναλλακτική λύση της Τανάγρας χρήζει περαιτέρω διερεύνησης διότι σύμφωνα με απόψεις εγκύρων μελετητών (βλ. Ontoni) και χωροταξικές πολεοδομικές προσεγγίσεις (εγγύτητα προς οδική και σιδηροδρομική ραχοκοκαλιά Ελλάδος) παρέχει συγκριτικά πλεονεκτήματα.

4. Η Ε.Ε. επαναλαμβάνει ότι οποιαδήποτε από τις λύσεις τελικά προκριθεί προέχει και επείγει η απομάκρυνση του Αεροδρομίου του Ελληνικού με παράλληλη δημιουργία στην θέση του καλά σχεδιασμέ νου πνεύμονος πρασίνου μεγάλης εκτάσεως και ελεύθερων χώρων αναψυχής για τους κατοίκους του Λεκανοπεδίου.

5. Η Ε.Ε. τονίζει ότι από την διεθνή και Ελληνική εμπειρία κάθε έργο μπορεί να σχεδιαστεί καλά, μέτρια ή άσχημα και να εκτελεσθεί επίσης κατά τρόπο περιβαλλοντικά λιγότερο ή περισσότερο επιζήμιο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η διάνοξη δρόμων που στην Ελλάδα συχνά καταστρέφουν φυσική βλάστηση σε έκταση 200 μέτρων και πλέον εκατέρωθεν του άξονος, χωρίς να επακολουθήσει αποκατάσταση, όταν σε άλλες χώρες ούτε ένα δέντρο, εκτός δρόμου, δεν θίγεται.

Στην περίπτωση του αεροδρομίου πρέπει να καταβληθεί ιδιαίτερος μεγάλη προσοχή τόσο κατά την μελέτη όσο και κατά την εκτέλεση των σχετικών έργων ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι αρνητικές επιπτώσεις. Η Ε.Ε. δηλώνει την πρόθεσή της να παρακολουθεί από κοντά την εξέλιξη και να επεμβαίνει αποφασιστικά εφ' όσον τούτο απαιτείται.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

- Στις 22 Δεκεμβρίου 1994 έγινε στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης εκδήλωση για την παρουσίαση του 2ου τεύχους του περιοδικού “Μνημείο & Περιβάλλον” με εισηγήσεις δύο επιστημόνων. Μίλησαν ο Καθηγητής Δρ. S. Curgic με θέμα : “Καμπαναριό και Μιναρές - Απόψεις θρησκευτικού και πολιτισμικού ρεβιζιονισμού στα Βαλκάνια” και ο Δρ. Μίλτος Πολυβίου με θέμα : “Σχεδιασμός και κατασκευή στη ναοδομία του 18ου αιώνα - Το καθολικό της μονής Ξηροποτάμου”.

Το περιοδικό “Μνημείο & Περιβάλλον” εκδίδεται με τη συμμετοχή επιστημονικών φορέων, υπεύθυνη έκδοσης την κυρία Ε. Χατζητρύφωνος και Συντακτική Επιτροπή τους : Κ. Θεοχαρίδου, Μ. Καμπούρη, Ν. Παπαμίχο, Μ. Πυροβέση, Κ. Συλιανίδη, Ι. Στράτη, Ε. Χατζητρύφωνος. Το περιοδικό διατίθεται και στα γραφεία της Ελληνικής Εταιρείας σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη.

Εκδόθηκε επίσης απο το Παράρτημα το φυλλαδιάκι “Μικρά και μεγάλα μυστικά για την προστασία του περιβάλλοντος μας” με θέμα τα απορρυπαντικά και την αλόγιστη χρήση τους, με αφορμή σχετικά σκιστάκια ενός παιδιού του Θ. Αμοιρίδη. Η Ε.Ε. πλαίσισε την ευαισθησία του παιδιού με χρήσιμες πληροφορίες και εξέδωσε το φυλλάδιο αυτό σκοπεύοντας στην παραπέρα ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των παιδιών και όσων είναι πρόθυμοι να διδαχθούν απο αυτά.

Με πρόσκληση του Παραρτήματος η κα Σοφία Πεγιάδου Κοεμτζοπούλου, Επικ. Καθηγ. ΑΠΘ, έδωσε διάλεξη για το ίδιο θέμα στο Ινστιτούτο Goethe, καταλήγοντας μετά απο λεπτομερή ανάλυση της σύστασης της δράσης αλλά και των μεινεκτημάτων τους, σε προτάσεις προς την Πολιτεία, τους κατασκευαστές απορρυπαντικών και τους καταναλωτές για την εξεύρεση λύσεων και αντιμετώπιση των επιπτώσεων της αλόγιστης χρήσης τους.

* * *

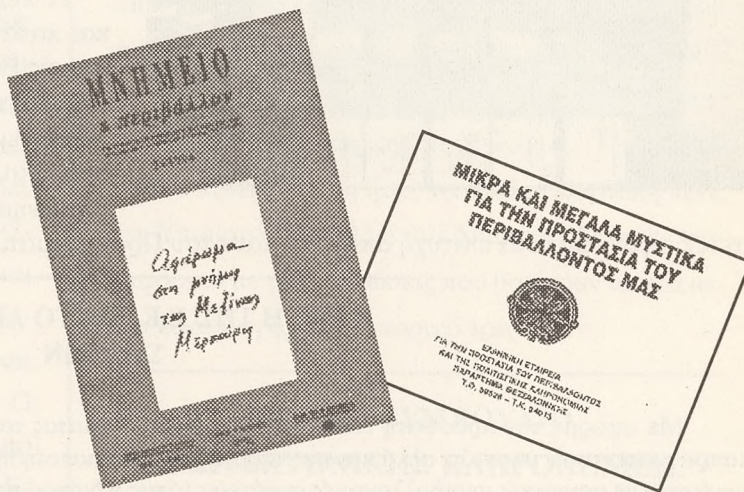
- Τον Φεβρουάριο 1995 το Παράρτημα συμμετείχε στην έκθεση των Προσκόπων “Νεολαία & Περιβάλλον” που οργανώθηκε από την Περιφερειακή Εφορεία Προσκόπων Θεσ/νίκης με την συνεργασία του Τεχνικού Μουσείου Θεσ/νίκης και παρουσιάστηκε στις εγκαταστάσεις της Helexpro-Δ.Ε.Θ. Κατα την διάρκεια των εκδηλώσεων αυτών παρουσιάστηκε και μοιράστηκε στο κοινό και το φυλλάδιο για τα απορρυπαντικά, σελίδες του οποίου σε μεγένθυση τοποθετήθηκαν στα πανό της έκθεσης.

* * *

- Κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο 1995 πραγματοποιήθηκαν και νέοι “Περίπατοι στη Θεσσαλονίκη” σε συνεργασία με τη Χ.Α.Ν.Θ., οι οποίοι και συνεχίζονται.

* * *

- Στις 13, 20 και 27 Μαρτίου πραγματοποιήθηκε σειρά ομιλιών σε συνεργασία με την Πολιτιστική ομάδα δικαστικών υπαλλήλων, στην αίθουσα “Μανώλης Ανδρόνικος” του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσ/νίκης, με γενικό τίτλο “Θεσσαλονίκη, η φυσιογνωμία και τα μνημεία της”.

- Το Παράρτημα έλαβε επίσημη θέση στο θέμα της Ροτόντας του Βυζαντινού ναού του Αγίου Γεωργίου για το οποίο έχει προκληθεί μεγάλος θόρυβος, με σχετική εισήγηση, η οποία διά του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας απεστάλη στον Υπουργό Πολιτισμού, ενώ το σχετικό άρθρο του μέλους μας, καθηγητή του Α.Π.Θ., κ. Ν. Καλογήρου, δημοσιεύτηκε στο "Τεχνογράφημα", περιοδική έκδοση του Τ.Ε.Ε. / Τμ. Κεντρ. Μακεδονίας. Ο ναός έχει χαρακτηριστεί μνημείο, ενώ με απόφαση του ΚΑΣ, ορίστηκε να λειτουργεί τρεις φορές το χρόνο: Των Τριών Ιεραρχών, του Αγίου Γεωργίου και στην έναρξη του Ακαδημαϊκού -Πανεπιστημιακού Έτους, απόφαση η οποία και παραβιάζεται.

*

- Στο Α τρίμηνο του 1995, το Παράρτημα κατέθεσε στον Οργανισμό Πολιτιστικής Πρωτεύουσας εξειδίκευση πρότασης για την διοργάνωση συνεδρίου σχετικού με τη διατήρηση της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς, αφού προηγουμένως κάλεσε, τα σχετικά με το θέμα, μέλη και συνεργάτες να τοποθετηθούν επ' αυτού. Ο ρόλος του σωματείου προτείνεται να είναι εκείνος του συμβούλου και του συντονιστή αν η πρόταση εγκριθεί. Την πρόταση συνέταξαν οι κυρίες Ο. Δεληγιάννη και Ε. Χατζητρυφώνας.

*

- Το Παράρτημα συμμετείχε ενεργά στην επιτροπή για το Επταπύργιο την οποία κατάρτισε ο Οργανισμός Πολιτιστικής Πρωτεύουσας, εκπροσωπούμενο από τα μέλη του, κυρίες Ι. Στεριώτου και Κ. Θεοχαρίδου. Η θέση του Παραρτήματος ήταν η συνέχιση της έρευνας στο Επταπύργιο και οι προσεκτικές επεμβάσεις στην απόσυρση των νέων κατασκευών, η δυνατότητα επίσκεψης του μνημείου από το κοινό στη διάρκεια των εργασιών. Οι θέσεις αυτές διατυπώνονται εκτενέστερα στο τεύχος της Επιτροπής Επταπυργίου του Οργανισμού Πολιτιστικής Πρωτεύουσας.

*

- Το Παράρτημα Θεσσαλονίκης της Ε.Ε. και το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, διοργάνωσαν απο κοινού συμπόσιο με τίτλο: "Α' Επιστημονική Συνάντηση: το έργο της Αποκατάστασης Ιστορικών Κτισμάτων στη Βόρεια Ελλάδα", στις 1,2 και 3 Ιουνίου στην αίθουσα της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών στη Θεσσαλονίκη. Σκοπός του Συμποσίου ήταν η επιστημονική προσέγγιση του αντικειμένου των απο-

καταστάσεων κτισμάτων όλων των ιστορικών περιόδων του παρελθόντος με παρουσίαση έργων και μελετών μέσα από τα οποία αναδεικνύονται όλα τα ειδικά προβλήματα που προκύπτουν στην πράξη και ο επαναπροσδιορισμός των κύριων αξόνων επιστημονικών, τεχνικών και φιλοσοφικών ζητημάτων που οδηγούν σε σχετικές προτάσεις και εφαρμογές, έτσι ώστε να συντίθεται μια συνολική εικόνα για το έργο της αποκατάστασης ιστορικών κτισμάτων στην Β. Ελλάδα.

Στο Συμπόσιο πήραν μέρος, με πρωτότυπες ανακοινώσεις, 30 επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων, οι οποίοι μετέχουν ενεργά στις αποκαταστάσεις ιστορικών κτισμάτων και παρουσίασαν τους τομείς ανάλυσης, των αρχών επέμβασης, την μεθοδολογία επίλυσης προβλημάτων και τέλος τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματά τους.

Στην Οργανωτική Επιτροπή του Συμποσίου μετείχαν οι κ.κ. Κ. Θεοχαρίδου, Πλ. Θεοχαρίδη, Ευ. Καμπούρη, Κ. Κετίπη, Μ. Πολυβίου, Στ. Στεφάνου, Κ. Στυλιανίδη και Ευ. Χατζητρυφώνας.

Κατα την διάρκεια του Συμποσίου η αντιπρόεδρος του Παραρτήματος και υπεύθυνη συντονισμού της Ο.Ε. κα Ευ. Χατζητρυφώνας παρουσίασε σχετική ανακοίνωση, ενώ ανάλογες εισηγήσεις-ανακοινώσεις έκαναν ο Γ.Γ. της Ε.Ε. κ. Α. Κολλάρος και τα μέλη μας κα Γ. Ζαχαροπούλου, κα Κ. Θεοχαρίδου και κ. Κ. Κετίπης.

*

- Στις 5 Ιουνίου, με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος επαναλήφθηκε με επιτυχία η καμπάνια περιβαλλοντικής πληροφόρησης και ευαισθητοποίησης του κοινού με την παρουσία μελών του Παραρτήματος στην πλατεία Λευκού Πύργου καθόλη την διάρκεια της ημέρας. Καινοτομία σε σχέση με τις δραστηριότητες των προηγούμενων ετών ήταν η προβολή βιντεοταινίας με θέμα "Πολιτικό πρόγραμμα σε γερμανική κωμόπολη για διαλογή απορριμάτων στην πηγή και παράδοση στην ανακύκλωση", της οποίας ο υποτιτλισμός στα ελληνικά έγινε με τη φροντίδα του Παραρτήματος.

*

- Στις 14 Ιουνίου πραγματοποιήθηκε στο κέντρο "Αίγλη" η ετήσια εκδήλωση του Παραρτήματος, με μουσικό πρόγραμμα παραδοσιακής μουσικής και φαγητό. Η εκδήλωση αυτή ήταν μια ευκαιρία συνάντησης και επικοινωνίας για τα μέλη και τους φίλους του Παραρτήματος.

Η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΥΠΟΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΗΣ

Τη Δευτέρα 10 Απριλίου 1995, στις 6μ.μ., έγινε με μεγάλη επιτυχία στην αίθουσα τελετών (Αβέρωφ) του Ε.Μ. Πολυτεχνίου εκδήλωση με τον παραπάνω τίτλο την οποία οργάνωσε η Πρυτανεία του Ε.Μ. Πολυτεχνίου και οι Σοροπτιμιστικοί Ομίλοι: Ανατολικός, Λυκαβηττού, Ν. Σμύρνης, Πειραιά και Ψυχικού.

Μετά τον χαιρετισμό της Προέδρου της Σοροπτι-

άρχισαν μετά το τέλος του 2ου Παγκοσμίου πολέμου. Η πρώτη αφορούσε την οριζόντια επέκταση του πολεοδομικού συγκροτήματος που έγινε χωρίς σχεδιασμό και αυθαίρετα και που έθιξε μοναδικά στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος, αποδιοργανώνοντας συγχρόνως την πόλη. Η δεύτερη αφορά στην κατακόρυφη επέκταση του πολεοδομικού συγκροτήματος που έγινε νόμιμα με την τραγική απόφαση

μιστικής Ενωσης Ελλάδος, κυρίας Καίτης Κάστρο και της εισήγησης της Συντονίστριας Πηνελόπης Ράλλη, ακολούθησαν δύο ομιλίες:

- Ο Γεν. Γραμματέας της Ε.Ε., αρχιτέκτων-πολεοδόμος κύριος Αλέξανδρος Κολλάρος, έδωσε ένα σύντομο ιστορικό της πλήρους αποτυχίας της Ελληνικής πολιτείας να ελέγξει και να κατευθύνει την οικιστική ανάπτυξη κατά τα τελευταία 40-50 χρόνια. Αναφέρθηκε στις δύο χαρακτηριστικές φάσεις που

της πολιτείας να θεσπίσει αδικαιολόγητα υψηλούς όρους δόμησης, γεγονός που επέτρεψε το ουσιαστικό ξαναχτίσιμο της πόλης μέσα σε λίγα χρόνια και ήταν η βασική αιτία για την δημιουργία του σημερινού αποκρουστικού και συμφορημένου δομημένου περιβάλλοντος της πρωτεύουσας. Αναφέρθηκε επίσης στις λανθασμένες αποφάσεις της πολιτείας και την αδυναμία της να ρυθμίσει, όσο ήταν ακόμα καιρός, την εξάπλωση και αναδίπλωση του πολεοδομικού τέρατος της Αθήνας στον μοναδικό σε ομορφιά

χώρο της ανατολικής Αττικής, με τραγικές συνέπειες τόσο στα δάση και τις καλλιέργειες από τις "νόμιμες" επεκτάσεις πρώτης κατοικίας όσο, και κυρίως, στις πανέμορφες παραλίες της περιοχής από την αυθαίρετη, κατά κανόνα, δόμηση 2ης κατοικίας. Επείση-
μανε τέλος ότι τα φαινόμενα αυτά έχουν επαναληφθεί σε κάθε αστικό κέντρο στην Ελλάδα.

- Ο Καθηγητής του Τομέα Μεταφορών και Συγκοινωνιακής Υποδομής του Ε.Μ. Πολυτεχνείου κύριος Γιάνης Φραντζεσκάκης, τόνισε ότι το επιβατικό αυτοκίνητο (Ι.Χ. ή ταξί) είναι αναμφισβήτητο η κύρια πηγή ατμοσφαιρικής ρύπανσης και ένας σημαντικός παράγοντας υποβάθμισης της ποιότητας ζωής, όμως οι αρνητικές του επιπτώσεις αυξάνονται επειδή δεν το χρησιμοποιούμε σωστά. Φυσικά σ' αυτό συμβάλλει και η πολιτεία με την έλλειψη πολιτικής μεταφορών και την ανικανότητα να εφαρμόσει αποτελεσματικά μερικά στοιχειώδη μέτρα ρύθμισης της κυκλοφορίας και να ενημερώνει σωστά το κοινό. Αφού έκανε ένα απολογισμό των απαραίτητων κυκλοφο-

ριακών ρυθμίσεων που εξαγγέλλονται εδώ και 30 χρόνια και υλοποιούνται με βραδύ ρυθμό, κατέληξε στα παρακάτω συμπεράσματα:

1. Η κυκλοφορία οχημάτων είναι η κύρια πηγή ρύπανσης και αυξάνεται συνεχώς γιατί αυξάνεται ο αριθμός των οχημάτων, μειώνεται η χρήση των Μαζικών Μέσων Μεταφοράς και αυξάνεται ο αριθμός και το μήκος των μετακινήσεων.

2. Το οδικό δίκτυο δεν αξιοποιείται γιατί στραγγαλίζεται από τα σταθμευμένα οχήματα και δεν έχουν εξαντληθεί τα περιθώρια βελτιώσεων.

3. Η μέχρι σήμερα βραδεία βελτίωση οφείλεται κυρίως σε διοικητική ανεπάρκεια στις συχνές αλλαγές διοίκησης, σε επικάλυψη αρμοδιοτήτων, σε αντιδράσεις κοινού και οργανώσεων, σε ελλιπή ενημέρωση του κοινού που έτσι δεν συμμετέχει ενεργά.

4. Οι κατάλληλες κυκλοφοριακές ρυθμίσεις μπορεί να λύσουν άμεσα και με μικρό κόστος το πρόβλημα.

5. Υπάρχει η γνώση και η εμπειρία για τη σωστή μελέτη και εφαρμογή.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΗΜΕΡΙΔΑ ΓΙΑ ΤΟ TRAM ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Την Τρίτη 4 Απριλίου 1995 στις 6μ.μ. έγινε με μεγάλη επιτυχία στην αίθουσα τελετών του Ε.Μ. Πολυτεχνείου επιστημονική ημερίδα με θέμα "Το συγκοινωνιακό σύστημα της Αθήνας σε μια περιβαλλοντική προοπτική. Το νέο δίκτυο τραμ της Αθήνας" που οργάνωσαν οι Τομείς Μεταφορών και Συγκοινωνιακής Υποδομής του τμήματος Πολ. Μηχανικών και Πολεοδομίας και Χωροταξίας του τμήματος Αρχιτεκτόνων.

Μετά από τον χαιρετισμό του αντιπρύτανη του ΕΜΠ κυρίου Ι. Πολύζου έγινε μια εισήγηση του Δ/ντή του Τομέα Μεταφορών και Συγκοινωνιακής Υποδομής του ΕΜΠ κύριος Κ. Αμπακούμιν ο οποίος είχε και τον συντονισμό της εκδήλωσης. Ο κ. Αμπακούμιν έθεσε τα παρακάτω τρία ερωτήματα:

α. Είναι απαραίτητη η κατασκευή ενός σύγχρονου τραμ στην Αθήνα.

β. Είναι δεκτές οι υφιστάμενες προτάσεις για το σύστημα τραμ.

γ. Τι πρέπει να γίνει για την προώθηση της εφαρμογής και ποιά είναι τα βήματα που πρέπει άμεσα να γίνουν.

Στις ερωτήσεις απάντησαν οι συμμετέχοντες στην συζήτηση στρογγυλής τράπεζας κατά σειρά:

1. Ο κ. Ι. Φραντζεσκάκης, καθηγητής ΕΜΠ, εκπρόσωπος του Τομέα Μεταφορών και Συγκοινωνιακής υποδομής.

2. Ο κ. Γ. Σαρηγιάννης, καθηγητής ΕΜΠ, εκπρόσωπος του τομέα Πολεοδομίας και Χωροταξίας.

3. Ο κ. Α. Συμεών, Αρχιτέκτων Πολεοδόμος της Εταιρίας Μελετών Περιβάλλοντος, ο οποίος μαζί με την Denco ΕΠΕ, τον καθηγητή του ΕΜΠ κ. Α. Γιώτη, και τον συγκοινωνιολόγο κ. Ν. Βοσκόγλου, συνεργάστηκαν με το Δήμο της Αθήνας για την εκπόνηση της πρώτης μελέτης "Σύστημα τραμ για την ιστορική Αθήνα" που περατώθηκε τον Δεκέμβριο του 1991.

4. Ο κ. Κ. Πετράκης, συγκοινωνιολόγος, συντονιστής της δεύτερης μελέτης για το τραμ της Αθήνας που περατώθηκε πρόσφατα για το Δήμο της Αθήνας από τις εταιρείες SEMALY (Γαλλική), TRENDS (Ελληνική), BECHTEL FINANCE (Αγγλική).

5. Ο κ. Τσέτσης, εκπρόσωπος του Δημάρχου αθηναίων.
6. Η κα. Χ. Τομαζινάκη, εκπρόσωπος του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ κ. Κ. Λαλιώτη.
7. Ο κ. Κ. Ντηνιακός, πρόεδρος του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος της Αθήνας.
8. Ο κ. Α. Κίκηρας πρόεδρος του ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ.
Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης προβλήθηκε μια ενδιαφέρουσα ταινία για το σύγχρονο τράμ που ετοίμασε ο Σύλλογος Φίλων Σιδηροδρόμου.

ΒΡΑΒΕΙΟ "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ"

Το πρόγραμμα Κοινοτικών Δράσεων υπερε του Τουρισμού, τριετούς διάρκειας, προβλέπει δράσεις της Κοινότητας με στόχο την μεγαλύτερη μέριμνα για το περιβάλλον και προτείνει μεταξύ άλλων, προς την κατεύθυνση αυτή, την θέσπιση ενός Μεγάλου ευρωπαϊκού Βραβείου με τίτλο "Τουρισμός και Περιβάλλον". Στόχος του Βραβείου είναι να ευαισθητοποιήσει το ευρύ κοινό και θα δοθεί σε κάποιο τουριστικό προορισμό από τις 17 χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, (ονομαστικά Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ισλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Νορβηγία, Ολλανδία, Πορτογαλία και Σουηδία), η τουριστική ανάπτυξη του οποίου έχει σχεδιαστεί και επιτευχθεί με τρόπο που να εξασφαλίζει τους αναγκαίους όρους προστασίας του περιβάλλοντος. Η απονομή του Βραβείου θα γίνει κατόπιν γενικού διαγωνισμού. Η Ευρωπαϊκή Εφορευτική Επιτροπή θα έχει την δυνατότητα να απονεμίσει και ένα Ειδικό Βραβείο προς αναγνώριση και επιβράβευση κάποιας ιδιαίτερα αξιοσημείωτης πρωτοβουλίας σε συγκεκριμένο τομέα, που όμως δεν πληροί το σύνολο των προϋποθέσεων ώστε να τύχει της απονομής του Μεγάλου Βραβείου.

Ο διαγωνισμός στοχεύει στην αξιολόγηση και συγκριτική προσέγγιση του παραδειγματικού χαρακτήρα των πολιτικών που εφαρμόζουν οι υποψήφιοι τουριστικοί προορισμοί και στην προσπάθειά τους να αναπτυχθούν τουριστικά σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας και στην αξιολόγηση των προγραμμάτων που εκπονούν οι διάφοροι υποψήφιοι.

Το Βραβείο θα απονεμηθεί τον Νοέμβριο του 1995 μετά την ολοκλήρωση των διαφόρων φάσεων του διαγωνισμού και την τελική αξιολόγηση των επικρατέστερων υποψηφιοτήτων, σε επίσημη τελετή.

Την οργάνωση και τον συντονισμό του διαγωνισμού αυτού για την Ελλάδα έχει αναλάβει ο Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού με την βοήθεια ειδικής Κριτικής Επιτροπής, στην οποία έχει κληθεί να συμμετέχει και ο Πρόεδρος της Ε.Ε.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΑΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΧΡΗΣΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ *

υπό Μιχαήλ Ι. Σκούλλου

Ένα από τα βασικά προβλήματα του Ελληνικού Περιβάλλοντος έγκειται στο γεγονός της ταυτόχρονης αύξησης του αστικού πληθυσμού και της ραγδαίας ανάπτυξης της καταναλωτικής νοοτροπίας σε μιά Κοινωνία που έχει φτωχή πληροφόρηση για την αληθή σημασία του περιβάλλοντος, και μιά Πολιτεία που έχει ελάχιστα προνοήσει ακόμη και για το κοινινό μέλλον που έχει ήδη γίνει παρόν.

Δείγμα και παράδειγμα πειστικό, τυπικό και κραυγαλέο αποτελεί η περίπτωση της συμβολής του αυτοκινήτου στα περιβαλλοντικά προβλήματα της χώρας, αρχίζοντας από τις αέριες εκπομπές και την συμμετοχή των αυτοκινήτων στο ασφυκτικό πρόβλημα του Νέφους της Αθήνας, αλλά ήδη και άλλων πόλεων της περιφέρειας, τα προβλήματα των τραγικών τροχαίων ατυχημάτων αλλά και τα θέματα στερεών και υγρών αποβλήτων που συνδέονται με αυτό.

Η απρογραμματίστη απόρριψη στο περιβάλλον αχρηστευμένων αυτοκινήτων και άλλων τροχοφόρων ή τμημάτων τους και χρησιμοποιημένων εξαρτημάτων (όπως ελαστικών) και υγρών συνυφασμένων με τη λειτουργία τους (όπως λαδιών, υγρών φρένων κ.τ.λ.), αποτελεί έναν διαρκώς ογκούμενο κίνδυνο για τους φυσικούς αποδέκτες, τα οικοσυστήματα και τον άνθρωπο.

Στην Ελλάδα του 1995, παρά τις ατελέστατες απογραφές και στατιστικές, φαίνεται να κυκλοφορούν περί τα 4 εκατομμύρια τροχοφόρα, συμπεριλαμβανομένων των δικύκλων, φορτηγών, λεωφορείων και αγροτικών.

Μια χονδρική εκτίμηση, δίνει έναν ετήσιο αριθμό αχρηστευμένων ελαστικών της τάξης των 3 εκατομμυρίων τεμαχίων, που αντιπροσωπεύουν (άκοφτα) όγκο μεγαλύτερο των 200.000 κυβικών μέτρων. Με άλλα λόγια έναν συνηθισμένο λόφο με βάση ένα τετραγωνικό χιλιόμετρο και ύψος 350 μέτρων περίπου με βάρος που ξεπερνά τους 20.000 τόνους.

Με τις εκτιμήσεις της ΠΕ.Τ.ΤΒΕΕ (1995) το συνολικό βάρος των αντικαθιστούμενων ελαστικών ξεπερνά ετησίως, στην Ελλάδα τους 30.000 τόνους.

Ασφαλώς ένα ποσοστό από αυτά (το οποίο εκτιμάται σε λιγότερο από 20%) πρέπει να υφίσταται αναγώμωση. Οι σωροί των ελαστικών που προκύ-

πτουν από την απρογραμματίστη απόθεση είναι γεμάτοι κοιλότητες κατάλληλες για φωλιές τρωκτικών και μικρές παγίδες νερού κατάλληλες για απόθεση αυγών εντόμων και ιδίως κουνουπιών.

Το πρόβλημα εξ' άλλου αχρήστευσης χρήσιμου παραγωγικού εδάφους από την απλή αχρήστευση του χώρου που κατέχουν τα ελαστικά είναι τεράστιο με αντίκτυπο την ελάττωση της βιοποικιλότητας. Τα λάστιχα αυτά τοποθετημένα το ένα δίπλα στο άλλο θα έφταναν να ενώσουν οδικώς με μιά αλυσίδα 2500 km την Κωνσταντινούπολη με την Θεσσαλονίκη, την Αθήνα την Πάτρα και την Ρώμη, ή την Αθήνα με το Βερολίνο ή την Μασσαλία.

Η φυσική αποσάθρωση υπολογίζεται ότι χρειάζεται πάνω από 70 χρόνια. Είναι βέβαιο ότι τα ελαστικά είναι δύσκολα απόβλητα που αποσυντίθενται αργά. Η παλαιώσή τους αυξάνει το πορώδες τους και τους επιτρέπει να δρουν ως προσροφητικά διαφόρων άλλων ρύπων. Παράλληλα όμως η επαφή τους με το νερό και ιδιαίτερα το βρόχινο, που είναι όξινο και χαμηλής αγωγιμότητας ("μαλακό" με μικρή περιεκτικότητα αλάτων) επιτρέπει την μεταφορά αρκετών ποσοτήτων μετάλλων και ιδιαίτερα ψευδαργύρου, καδμίου κλπ. στα εδάφη και τους επιφανειακούς ή υπόγειους υδάτινους αποδέκτες. Η τυχαία ή εκ προθέσεως ανάφλεξη και καύση τους προκαλεί τεράστια ατμοσφαιρική ρύπανση με μιά φωτιά που μπορεί να καίει επί πολλά χρόνια, αλλά και παράλληλα προκαλεί και αυτή ρύπανση των υδάτων, ενώ θα άφηνε τέφρα ένα υπόλοιπο 5.000 τόνων μετάλλου σε μορφή σύρματος που και απλά διεσπαρμένο στη φύση αποτελεί σοβαρή απειλή για παγιδεύσεις και τραυματισμούς της άγριας πανίδας.

Υπάρχει στην διεθνή βιβλιογραφία πρόσφατη αναφορά για ανάφλεξη από εμπρησμό σε τεράστιο χώρο απόθεσης στην Ουαλλία που είχε ως αποτέλεσμα φωτιά που διήρκεσε επί μήνες με ταυτόχρονη σοβαρή ρύπανση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων αλλά και του κόλπου στον οποίο κατέληγαν.

Τα χρησιμοποιούμενα λάδια από τα διάφορα τροχοφόρα συμποσούνται ετησίως στην Ελλάδα σε πάνω από 33.5 εκατομμύρια λίτρα ή 33.500 m³ με άλλα λόγια μιά λίμνη με έκταση 6 τετραγωνικά χιλιόμετρα και μέσο βάθος 5-6 μέτρα.

* Ομιλία του κ. Σκούλλου σε Διήμερη Συνάντηση που οργάνωσε το Β.Ε.Α. σε συνεργασία με την Ε.Ε. για την ανακύκλωση ελαστικών αυτοκινήτων τον Ιανουάριο 1995

Στην πραγματικότητα το μεγαλύτερο ποσοστό από τα λάδια αυτά που δεν υφίστανται ακόμη ικανοποιητική ανακύκλωση, φτάνουν στους φυσικούς αποδέκτες σύντομα και τους επιβαρύνουν καταστρέφοντας τα εδάφη, τα οποία διαποτίζουν και τα θαλάσσια, επιφανειακά και υπόγεια νερά.

Οι ρυπάνσεις από πετρελαιοειδή αχρηστεύουν για μεγάλο χρονικό διάστημα την παραγωγικότητα των εδαφών, ενώ αχρηστεύουν τα νερά λόγω της έντονης οσμής που τους προσδίδουν και παραβιάζουν εντόνως την υδροχαρή πανίδα και χλωρίδα. Η ρύπανση από πετρελαιοειδή αλλά και άλλες άμεσες ρυπάνσεις που συνδέονται με το αυτοκίνητο παρακολουθούνται από σειρά έμμεσων ρυπάνσεων και φθορών του περιβάλλοντος.

Υπολογίζεται, ότι μόνο τα πλαστικά δοχεία λιπαντικών που απογραμμάτιστα απορρίπτονται στο περιβάλλον ξεπερνούν τα 10 εκατομμύρια τεμάχια, πολλά από τα οποία "κοσμούν" τις ελληνικές ακτές και τους πυθμένες λιμνών, ποταμών και θαλασσών. Η παρουσία και τα υπολείματα των λαδιών που περιέχουν, φθείρουν βάνουσα το φυσικό περιβάλλον. Αν κάποιος αναλογιστεί τις ρυπάνσεις που προκαλούνται κατά τις μετακινήσεις που απαιτούνται για την εξόρυξη, μεταφορά, αποθήκευση και διανομή

όλων των πρώτων υλών και σχετικών προϊόντων, καταλαβαίνει κανείς πόσο σημαντική συνεισφορά στην προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί η οικονομία και ανακύκλωση λαδιού, ελαστικών κλπ.

Αντίστοιχα προβλήματα ισχύουν για τα υγρά φρένων, τα ψυκτικά υγρά, τον αμίαντο στα "τακάκια" των φρένων εν μέρει με τις μπαταρίες και βεβαίως την απογραμμάτιστη απόρριψη φθαρμένων εξατμίσεων γεμάτων μόλυβδο.

Δεδομένης της έκτασης και του ρόλου του αυτοκινήτου στη σημερινή ελληνική κοινωνία τρεις είναι οι σημαντικές κατευθύνσεις λύσεων. :

1. Μείωση του αριθμού των αυτοκινήτων και χιλιομέτρων που διανύουν με παράλληλη οργάνωση κατά ορθολογικό τρόπο των μέσων μαζικής μεταφοράς.

2. Εξέλιξη στον σχεδιασμό του αυτοκινήτου και εισαγωγή με παροχή κινήτρων των ιδιαίτερα εξελιγμένης τεχνολογίας αυτοκινήτων στην Ελληνική αγορά.

3. Οργάνωση της συλλογής - ανακύκλωσης και αγοράς ανακυκλωμένων προϊόντων αυτοκινήτων.

4. Οργάνωση και επιτήρηση χώρων τελικής διάθεσης εκείνων των τμημάτων του αυτοκινήτου που δεν επιδέχονται άλλες λύσεις.

ΑΝΑΒΙΩΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΑΣΒΕΣΤΟΚΟΝΙΑΜΑΤΩΝ

υπο Γεωργίας Ζαχαροπούλου*

Ιστορικά κονιάματα θεωρούνται διεθνώς αυτά που συναντώνται σε μνημεία χρονολογημένα πριν από την εμφάνιση των υδραυλικών συνδετικών κονιών κατά το μέσον του 18ου αιώνα και την τελική βιομηχανική παραγωγή του τσιμέντου κατά το μέσον του 19ου αιώνα. Η συντριπτική πλειοψηφία των ιστορικών κονιαμάτων είναι

ασβεστοκονιάματα διαφόρων συνθέσεων. Αν και η χρήση τους σταδιακά περιορίστηκε δραστικά, η τεχνολογία παρασκευής τους επέζησε για πολλά ακόμη χρόνια. Τα τελευταία είκοσι χρόνια, μετά τις σοβαρότατες αστοχίες που προκάλεσε η αλόγιστη χρήση των τσιμεντοκονιαμάτων στις συντηρήσεις των μνημείων, ένα έντονο ενδιαφέρον αναδύεται παγκοσμίως για την παραμελημένη αυτή τεχνολογία.

Η επιστημονική τεκμηρίωση των πλεονεκτημάτων των ασβεστοκονιαμάτων θεωρείται πλέον καθοριστικής σημασίας, έτσι ώστε η άσβεστος να ανακτήσει ξανά τη θέση που της αρμόζει στις συντηρήσεις των μνημείων και να μπορέσει να ανταγωνιστεί α-

* Η κα Ζαχαροπούλου είναι πολιτικός μηχανικός, πρώην υπότροφος του Παν/μίου York της Αγγλίας και μέλος της Ε.Ε. Η εισήγησή της που δημοσιεύεται στο παρόν τεύχος, έγινε στα πλαίσια του Συνεδρίου "Τεχνολογίες Ιστορικών Κονιαμάτων και η Σημασία τους στην Συντήρηση Μνημείων" που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο 1995 στο Ρέθυμνο.

ποτελεσματικά τον βασικό της αντίπαλο, το τσιμέντο. Για να εξασφαλιστεί κατά το δυνατόν όμως η αναμενόμενη συμπεριφορά των ασβεστοκονιαμάτων μετά την εφαρμογή τους στα μνημεία, πρέπει να υπάρχει ουσιαστικός έλεγχος σε όλες τις φάσεις παραγωγής της ασβέστου. Η συστηματική και βαθιά γνώση των ιστορικών διαδικασιών παραγωγής της, καθώς και των κανόνων σωστής κατασκευαστικής τεχνικής στο στάδιο της εφαρμογής θα βοηθήσει στην παρασκευή υψηλής ποιότητας και ανθεκτικών στο χρόνο κονιαμάτων.

Το είδος του ασβεστόλιθου, ο τρόπος καμίνευσης και σβέσης και ο χρόνος ωρίμανσης επηρεάζουν άμεσα την ποιότητα της παραγόμενης ασβέστου. Η εκτίμηση διεθνώς είναι ότι η διαθέσιμη στο εμπόριο σύγχρονη άσβεστος δεν είναι τόσο δραστική όσο αυτή με την οποία παρασκευάστηκαν τα ασβεστοκονιάματα που διασώζονται στα μνημεία. Ένας σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει τη δραστικότητα της ασβέστου είναι η θερμοκρασία και ο ρυθμός καμίνευσης των ασβεστολίθων. Συγκεκριμένα, η πιο δραστική άσβεστος παράγεται σε θερμοκρασία που προκύπτει παραδοσιακά από καύση ξύλων και όταν η διαδικασία καμίνευσης είναι μακρά σε διάρκεια. Στις σύγχρονες ασβεστοκαμίνους αναπτύσσονται υψηλότερες θερμοκρασίες και η διαδικασία ολοκληρώνεται σε σύντομο χρονικό διάστημα. Ο τρόπος σβέσης και ο χρόνος ωρίμανσης της υδρασβέστου στη συνέχεια, επηρεάζουν το μέγεθος των μορίων της, η σωστή κατανομή μεγέθους των οποίων συμβάλλει ουσιαστικά στην παρασκευή εργασιμων κονιαμάτων με υψηλό ποσοστό συνδετικής κονίας

και σημαντικά χαμηλότερο ποσοστό νερού. Βραχυπρόθεσμα, τα κονιάματα αναπτύσσουν λιγότερες μικρορωγμές λόγω συστολής ξήρανσης. Μακροπρόθεσμα, παρουσιάζουν μεγάλη ανθεκτικότητα στο χρόνο και αντέχουν ακόμη και σε σοβαρές περιβαλλοντικές επιδράσεις, αντίθετα με ότι ευρέως πιστεύεται. Αυτό συμβαίνει διότι το υψηλό ποσοστό καλής ποιότητας ασβέστου μετά την ενανθράκωσή της παρέχει υδροπροστασία και επιπλέον δυνατότητα αυτο-επιδιόρθωσης των μικρορωγμών με επαναποθετήσεις κρυστάλλων ανθρακικού ασβεστίου. Η άποψη ότι η ανθεκτικότητα στο χρόνο των ασβεστοκονιαμάτων εξαρτάται από την μικροδομή τους γίνεται ολοένα και περισσότερο αποδεκτή και αντικείμενο έρευνας.

Η σύγχρονη τάση στις συντηρήσεις μνημείων είναι η χρήση μόνον αερικών ή ελαφρώς υδραυλικών κονιαμάτων κατά περίπτωση. Οι περισσότεροι υποσχόμενες συνθέσεις κατάλληλες για συντηρήσεις μνημείων από άποψη μηχανικών και χημικών ιδιοτήτων συγχρόνως, θεωρούνται τα απλά αερικά ασβεστοκονιάματα ή τα ασβεστοκονιάματα με φυσική ποζολάνα (Θηραϊκή γή, κεραμόσκονη). Τέλος η ανάπτυξη και η διάθεση στο εμπόριο προτοποποιημένων ασβεστοκονιαμάτων έτοιμων προς χρήση, θα πρέπει να θεωρείται ως αποδεκτή λύση, με την προϋπόθεση βέβαια ότι ικανοποιούνται όλες οι ειδικές απαιτήσεις (συμβατότητα, αντιστρεψιμότητα κλπ.) των κονιαμάτων που θεωρούνται κατάλληλα για την Προστασία και Διαφύλαξη της Πολιτιστικής μας Κληρονομιάς.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Απο φέτος έχει αρχίσει μια συνολική προσπάθεια για την μελέτη της βιολογίας ενός είδους μέλισσας (βομβίνοι) που ζούν στην Ελλάδα. Οι γνώσεις για τους βομβίνους της χώρας μας είναι περιορισμένες. Σκοπός της έρευνας είναι να αναζητηθούν τα είδη που υπάρχουν και να μελετηθεί η βιολογία και η συμπεριφορά τους. Λόγω της έκτασης της έρευνας, απαιτείται συνεργασία πολλών ατόμων. Στην ερευνητική ομάδα συμμετέχουν επιστήμονες τόσο ξένων Πανεπιστημίων (Ουαλλίας, Γαλλίας), όσο και Ελληνικών (Αθηνών, Θεσ/νίκης, Τμήματα ΤΕΙ).

Για την μελέτη της βιογεωγραφικής κατανομής των βομβίνων η ερευνητική ομάδα ζητά εθελοντική συνεργασία με άτομα πρόθυμα να βοηθήσουν στην συνολική αυτή προσπάθεια. Η συνεργασία συνίσταται στην συλλογή και αποστολή βομβίνων από τις περιοχές που οι ίδιοι θα δηλώσουν, έτσι ώστε να καταγραφούν τα είδη βομβίνων που υπάρχουν στην Ελλάδα.

Για περισσότερες πληροφορίες παρακαλούμε να γράψετε στη διεύθυνση: "Η ΜΕΛΙΣΣΑ", Υπόψη κ. Ι. Αναγνωστόπουλου, Τ.Θ. 137, Φλώρινα, 53 100

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

- "Το ΒΙΒΛΙΟ - ΟΔΗΓΟΣ για την Μεσογειακή Φώκια (*Monachus monachus*) στην Ελλάδα".

Ολοκληρώθηκε η έκδοση με τίτλο "Το Βιβλίο-Οδηγός για την Μεσογειακή Φώκια (*Monachus monachus*) στην Ελλάδα". Πρόκειται για μια πολυτελή έκδοση που σκοπό έχει την παρουσίαση του θέματος φώκια στην Ελλάδα μέχρι σήμερα, προβάλλοντας τόσο το επίπεδο της μέχρι σήμερα πληροφόρησης για το ζώο όσο και τις προσπάθειες των διαφόρων ομάδων που δραστηριοποιούνται στον Ελληνικό χώρο και σκιαγραφούν την δυναμική Ελληνική παρουσία στο θέμα της μελέτης και προστασίας της Μεσογειακής φώκιας.

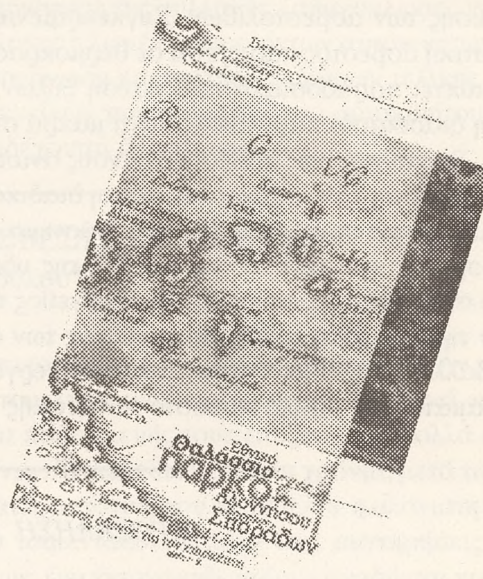
Στόχος του Βιβλίου είναι να υπάρχει σε όλα τα σχετικά εργαστήρια, περιβαλλοντικές οργανώσεις και βιβλιοθήκες, Ελλάδος και εξωτερικού, ως μια βάση ενημέρωσης για ειδικούς αλλά και ενδιαφερόμενους για το θέμα με λιγότερες γνώσεις στο αντικείμενο. Παρήχθει σε 2000 αντίτυπα, και ήδη έχουν μοιραστεί σχεδόν τα μισά σε ενδιαφερόμενους φορείς, υπουργεία, σχετικές οργανώσεις, μέσα μαζικής ενημέρωσης, βιβλιοθήκες και πανεπιστήμια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

- "Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Αλοννήσου Βορείων Σποράδων".

Εκδόθηκε Ενημερωτικός Οδηγός για τον Επισκέπτη του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Αλοννήσου Βορείων Σποράδων. Πρόκειται για ένα 20σέλιδο έντυπο, έγχρωμο με πυκνό κείμενο και πολλές φωτογραφίες από την περιοχή του ΕΘΠΑΒΣ. Τυπώθηκε στα ελληνικά και αγγλικά σε 40.000 αντίτυπα συνολικά και πρόκειται να μοιραστεί ευρέως σε τοπικούς φορείς, σε ταξιδιωτικά γραφεία, στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και αλλού, ώστε να είναι στη διάθεση κάθε πιθανού επισκέπτη της περιοχής.

- Παρουσίαση νέου βιβλίου του κ. Π. Βαλασάκη

Το Βιβλίο με σκίτσα/γελοιογραφίες του κ. Βαλασάκη με την υποστήριξη του κ. Γ. Ποταμιάνου, "Όταν τα γουρουνάκια γίνονται άνθρωποι" εκδόθηκε από το βιβλιοπωλείο "ΕΣΤΙΑ". Το 50% των εσόδων που προέρχονται από την πώληση των 800 αντιτύπων του βιβλίου αυτού θα παραχωρηθούν για τους σκοπούς της Ε.Ε. Το Δ.Σ. συγχαίρει και ευχαριστεί θερμά για την ευγενική προσφορά τους τους κ.κ. Γ. Ποταμιάνο και Π. Βαλασάκη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΛΑΣΑΚΗΣ

**ΟΤΑΝ
ΤΑ ΓΟΥΡΟΥΝΑΚΙΑ
ΓΙΝΟΝΤΑΙ
ΑΝΘΡΩΠΟΙ**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ Ε.Ε.

CELEBRITY CRUISES

EXPLORE THE BEAUTY OF THE CARIBBEAN, BERMUDA AND MEXICO

WITH MV HORIZON, SS MERIDIAN AND MV ZENITH

CHANDRIS HOUSE:
95, AKTI MIAOULI, PIRAEUS,
TEL. 4290300-4

RESERVATIONS ENQUIRIES:
TEL. 360 9801/2/3, FAX. 363 4271,
TLX 216396.NAVI GR

 Celebrity Cruises

NEW YORK - MIAMI - LONDON - GENEVA - FRANKFURT - PARIS - BRUSSELS - MADRID

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΕΙΤΕ ΣΤΟ ΔΕΛΤΙΟ ΜΑΣ ΒΟΗΘΩΝΤΑΣ ΤΟ ΕΡΓΟ ΜΑΣ

Δεχόμαστε ένα σχετικά περιορισμένο αριθμό διαφημίσεων.

Πληροφορίες και Τιμολόγιο τηλ.: 3225245 fax: 3225240

Παρακαλώ να με γράψετε συνδρομητή του " ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ " σας

ΟΝΟΜΑ..... ΕΠΩΝΥΜΟ.....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Τηλ

☐ 5.000 δρχ. ☐ 2.000 δρχ.(για μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Για την Προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Σωματείο μη κερδοσκοπικό
Τριπόδων 28, Πλάκα
105 58 Αθήνα
Τηλ. 3225245 Fax: 3225240

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ
Ιδιοκτησία ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Υπεύθυνοι Έκδοσης:
Β. Λυμπερίδη, Μπ. Μαντζάρα, Μ. Σκούλλος

Το ΔΕΛΤΙΟ της Ε.Ε. τυπώνεται σε 3.000 αντίτυπα

Επιμέλεια Εντύπου, Μοντάζ, Εκτύπωση
ΗΛΕΚΤΡΟΤΥΠΙ, Κάνιγγος 33, Τηλ. - Fax: 3822080

Τυπώνεται σε 100% ανακυκλωμένο χαρτί

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΕΛΟΣ
PORT PAYE
Αθηνάς 54
Αρ. Αδ. 266
ΕΛΛΑΣ - HELLAS

B